

A BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

1908. ÉVI ÁPRILIS 23. NAPJÁN NAGYVÁRADON

**SULYOK ISTVÁN ESPERES
ÉS BARY JÓZSEF GONDNOK
KETTŐS ELNÖKLETE MEL-
LETT TARTOTT TAVASZI**

**RENDES KÖZGYÜLÉSE
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE**

KIADTA AZ EGYHÁZMEGYE

— NAGYVÁRAD 1908 —
LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA

A BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

1908. ÉVI ÁPRILIS 23. NAPJÁN NAGYVÁRADON

**SULYOK ISTVÁN ESPERES
ÉS BARY JÓZSEF GONDNOK
KETTŐS ELNÖKLETE MEL-
LETT TARTOTT TAVASZI**

**RENDES KÖZGYÜLÉSE
ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVE**

KIADTA AZ EGYHÁZMEGYE

— NAGYVÁRAD 1908 —
LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA

A bihari református egyházmegye 1908. évi április hó 23-án
Nagyváradon tartott tavaszi rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelenvoltak: SULLYOK ISTVÁN esperes és BARY
JÓZSEF e. m. gondnok kettős elnöklete alatt:

Csillag Lajos bojti lelkész, Csák Máté nagyvárad i.,
Szemes László szentjánosi i., Lévai Mihály nagykeréki-i i.,
Surányi Lajos szalárdi i., mint lelkész, — Tatár Zoltán,
Kurovszky Ferencz, Dr. Szegedi Lajos világi tanácsbírák;

Zsigmond Ferencz ártándi i., közpénztáros;

Csernák Béla furtai i., Kiss Antal berettyószentmár-
toni i., lelkész, Dr. Hegyesi Pál és Dr. Thury László
világi jegyzők;

Dr. Thury Kálmán e. m. ügyész;

Sáfrány Lajos, a nagyvárad i. ref. tanítónőképző inté-
zet igazgatója, tanárképviselő;

Eszenyi Károly m.-keresztesi tanító, Eröss Károly
váncsodi t., Borbély Lajos bihari t., Kajcsa Lajos csök-
mői t. e. m. tanító képviselők.

Ártándról Zsigmond Ferenc lelkész és Salyi Sándor
gondnok, B.-Szt.-Mártonból Kiss Antal lelkész, Biharról
Rigó Lajos lelkész, B.-Püspökiből Bugyi Sándor i., Bors-
ról Kiss Péter presbyter, Bojtról Csillag Lajos i. és Pető
Mihály gondnok, Csatárról Szücs László i. és P. Szilágyi
Sándor gondnok, Csökmőrről Szabó Bertalan i. és Máté
János gondnok, Darvasról Molnár Vincze i., Élesdről
Nyiri Kálmán s. lelkész, Makai Béla presbyter, Fugyiból
Nagy Elek i., Fugyivásárhelyről Varga Gedeon i., Furtá-
ról Csernák Béla lelkész és H. Szabó Sándor gondnok,
Hegyközkovácsiból Szokolai Béla i., Hegyközpályiból
Szalay Pál i. és Oláh Károly gondnok, Hegyközszáldo-

bágyról Bokros Benedek l., Hegyközujlakról Bugyi Mihály l. és Bodó László gondnok, Kismarjáról Leelőssy István l., Kisszántóról Keresztesi Károly l., Kiss István gondnok, Kisjenőről Hegedüs Ferencz l., Lessről Konrád Géza l. és Juhász Lajos presbyter, Magyarkakucsról.....
 Mezőkeresztesről Szigeti Elek l., Lovász Béla s. l. és Fésüs Károly gondnok, Mezőtelegről.....
 Mezőtelkiből.....

Nagykerekiből Lévai Mihály l., Nagyszántóról Szatmári László l. és Fehér Imre gondnok, Nagyváradról Sulyok István és Csák Máté lelkészek, Máté Lajos presbyter, Sinka László gondnok, Nyüvedről.....
 Örvéendről.....

Paptamából Major Gyula l., Pelbárthidáról Holkó József l., Pósalakáról Sipos János l. és Albert Imre gondnok, Pusztatoldról Nyikos Sándor l., Pusztaujlakról Doma Gyula l., Révről Bodor Pál l., Siterről Gyökössy József s. l., Szalárdról Surányi Lajos l., Szentjánosról Szemes László l. és Király Ferencz gondnok, Zsákáról Vadon Miklós l. és Farkas Kálmán presbyter, Jákóhódosról Szabó István l., Váncsodról Bethlendy Sándor l., Szőke István gondnok.

A hallgatóság soraiban jelenvoltak: Oláh Ferencz csatári, Papp Károly darvasi, Sain Márton váncsodi és Tényi Gyula szentjánosi tanítók.

1. szám. Sulyok István esperes a következő imádsággal és beszéddel nyitja meg a közgyűlést.

„Örök fényben, örök világosságban lakozó nagy Isten. Alázatos tisztelettel, de gyermeki bizodalommal állunk meg előtted, hogy imádságunkat, kérésünket a meghallgatás édes hite és reményében magas egeid felé emeljük.

Tudjuk és érezzük Uram napról-napra, hogy Tőled száll alá minden jó és tökéletes ajándék, onnan felülről az égből. A természeti világ minden mozdulata ennek a nagy igazságnak kétségtelen bizonyysága. A tavaszi nap enyhe sugara, amely életet csókol a halott természet lecsukott szempilláira, — a fény, amely a száraz galyakon lombot és virágot fakaszt; a szépség és bűbáj, amely a hegyeket és rónákat előnti: mind-mind a te jóságodról beszél Atyánk és Istenünk! Oh bizony, hogyha akarod, kibocsátod a lelkednek csodás lehelletét és megújítod a földnek színét.

Nincsen másképpen a lélek-világban sem. Ide is egyedül csak Tőled száll alá minden jó és tökéletes ajándék . . . Váltás,

üdvösség, örökélet, amelynek emberi szónál beszélőbb bizonyosságai a betlehemi bölcső, a Golgota sötét keresztje, — a megnyílt sziklasir és az Olajfák hegyének koronáját körül ölelő fényes felleg: mind a te elfogyhatatlan jóságod, mind a te végtelen kegyelmed és könyörülő szeretetednek fönséges megnyilatkozásai. Bizony, ha akarod, — kibocsátod a te lelkednek csodás lehelletét és új eget és új földet teremtesz, romolhatatlant és örökkévalót.

Hüvös árnyék, sötét éjszaka borulnak reánk azon a mezőn, amelyre állítottál és amelyen való munkára bennünket elhívtál. Az az óriási Leviathán, amely vajudó századunk méhéből emelkedett föl: kiterjesztett szárnyaival az örök eszmék és ideálok fényes egét eltakarja szemeink előtt. S az ember, — mint egy szíven átlőtt madár összezárt szárnyaival mind mélyebben süllyed a föld porába alá. Az eget kicsinyli és nem a földet, a nyomoruságnak és a szenvedésnek hazáját . . .

Oh bizony: összetörnének szívünkben a hit és reménynek pajzsai, ha nem tudnók, — hogy a te teremtető és világokat alkotó lelked volt az, — mely a kezdet megnyíltakor ott ült csodás erejével a mély vizek sötét tükre felett és szárnyának lebbenésével ragyogó életet varázsolt elő.

Ezért a lélekért, a léleknek erejéért könyörgünk Atyánk! Oh bocsásd ki ezt a négy szélek felől, hadd érintse meg világunkat, hadd szálljon be a mi szívünkbe is, hogy ennek segedelmével végezzük mostan is egyházépítő munkánkat, amelynek nyomába fakadjon áldás, boldogság ránk és egyházunkra nézve és térjen dicséret, dicsőség és tisztesség a te szent nevedre. Ámen.

Nagytiszteletű s Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Szívélyesen üdvözlöm egyházmegyei közgyűlésünknek megjelent tagjait. Elsősorban azokat a munkatársakat, akik évek hosszú sora óta elismerésreméltó buzgalommal szolgálják tehetségökkel anyaszentegyházunk ügyét.

S azután azokat, kik egyházi törvényeink értelmében e gyűlésnek szabad választása folytán először jelennek meg e helyen, hogy nem egy testület, de egyházunk nagy érdekében megosszák velünk a vállunkra nehezedő munkát. Önzetlen, buzgó működésükre talán soha nagyobb szükség nem volt, mint éppen napjainkban.

Sajátságos, szinte érthetetlen jelenség, amit az utóbbi évtizedben, jóformán az egész világon, de különösen hazánkban tapasztalhattunk. Az igaz, az emberiség fejlődését vezető liberálisizmus

hanyatlása, rohamos dekadenciája. Ha azokat az alkotásokat tekintjük, amelyeket hazánk történetében nemzetünknek erős, szinte csodálatos magasra felcsapó szabadelvűsége létrehozott; kezdve az 1848. évi XX. törvénycikk nagyjelentőségű kinyilatkoztatásával, majd 7/1894. és 1895. évi ugynevezett egyházpolitikai törvényekkel, amelyeknél oly nagy, oly erős volt a liberáliszmus szenvedelme, hogy szinte észre sem veszi, hogy megfelelő előkészítés nélkül óriási, szinte szédítő módon ragadja magával a nemzetet; azt hitjük, hogy könnyebb volna a napot megfordítani az égen, mint utját állani az emberiséghez egyedül méltó liberáliszmus haladásának. S íme: ami hihetetlennek, lehetetlennek látszott előttünk, az utóbbi évek óta mind egyre jobban kezd szomorú világ lenni. Odáig jutottunk, hogy a nagy és nehéz küzdelmek árán megfutott uton, — amelyet a nemzetileg, vallásilag oly szerencsétlenül széttagolt magyar népnek jövőjét illetőleg, joggal egy szebb és boldogabb jövőként rajzoltunk magunk elé: — úgy hullunk visszafelé a középkor csillagatlan, reménytelen eszmevilágába, mint Icarus amidőn viasszárnyait a nap heve megolvasztotta.

Nem én beszélek; *saxa loquuntur*, a kövek beszélnek. Csak pár napja lett egyebek között nyilvánvaló a katolikus népszövetség alapszabályainak miniszteri megerősítése. Prohászka püspök, Rakovszky képviselőházi alelnök és más, közéletben szereplő tekintélyes férfiak megnyilatkozásából eleget megismerhettünk már a katolikus népszövetség messzetelelő céljaiból, amely végeredményében nem más, mint Magyarországon elvonni az éltető levegőt és napsugarat minden mástól, Magyarországot közéletében, intézményeiben a szó szoros értelmében *regnum Marianum* má változtatni át.

De nem ez a szándék, nem ez a törekvés az, ami meglep, mert hiszen minden közületnek, akár egyházi, akár világi jellegű, elvitázhatatlan joga van ahhoz, hogy a maga eszméit univerzálissá tenni igyekezzék, hanem igenis, egyenesen megdöbbenő az a tudat, hogy ezentúl a katolikus népszövetségnek miniszterileg jóváhagyott alapszabály védelme alatt lehet olyan munkát végezni, amely még mélyebbre fogja verni a nemzet fiait egymástól elválasztó ékeket; igen könnyen felidézheti a multaknak véres szellemét, amikor a magyar ellensége lesz a magyarnak csak azért, mert hitének szárnyain másképpen emelkedik föl a nagy Istenhez.

Hogy mit jelent a katolikus népszövetségnek állami szabadalma, a szabadelvűség minden vonalán: emlékezzünk vissza az

insbrucki jogász professzor ellen megindult hajszára, vagy nálunk legközelebb a Barkóczy incidensre, amikor a katolikus népszövetség vezető férfiai mintegy nyomást akartak gyakorolni a képviselőházban ülő férfiak lelkiismeretére, meggyőződésére. Gondolkozunk csak, az alapszabályban lefektetett első tekintetre ártatlannak tetsző elveket látva. Mi fog történni akkor, ha majd Magyarországon ennek a népszövetségnek nem nyolcszáz, nem ezer, hanem sok tizezer fiókja leend, mikor ezek a fiókok fognak felvonulni a fórumon, ha kell letiporni az isteni, örök evangélium legnemesebb, legdrágább eszméit: az egyenlőség, szabadság, testvériség ideálját?!

Ez a helyzet felidézi most az önvédelmi harcot, amely nem kizárólag egyházunk, de Magyarország önvédelmi harca is. Lelkészi karunk tegnapi értekezletén kimondotta, hogy az országos református lelkész egyesületbe testületileg belép: hogy vállvetett erővel álljon a magyarság, az emberi haladás nagy munkájának szolgálatába. De ez a testület még mindig csak zárt kollegium marad. A mindennapi élet irányítására, a milliók vezetésére, helyesebben a szabadelvűség örök eszméinek ébrentartására olyan szövetkezésre van szükség, amely magába ölel minden protestánst, nem az agresszivitás, de a defensiva érdekében.

A protestáns szövetség eszméjét felfogni, átérteni, a szivekbe átvinni gyorsan törekedjünk, mert sokkal hamarabb jutunk Leár király sorsára, aki csak egy percet késett és ez a pillanatnyi késedelem elég volt arra, hogy megfojtva lássa legkedvesebb leányát. Rossz időket élünk, rossz csillagok járnak, Isten óvja nagy csapástól mi szegény hazánkat.

Az esperes buzgó imádsága és megnyitó beszéde jegyzőkönyvbe iktatni határoztatott.

2. szám. A megbízott jegyző a közgyűlésen szavazati joggal jelenlevők neveit felolvassa.

A fent elsoroltak, megbízó leveleik alapján igazolt képviselőknek kijelentettek.

3. szám. Az esperes bejelenti, hogy K. Nagy Sándor világi tanácsbíró, hivatalos elfoglaltságával, Zagyva Gyula nyüvedi lelkész betegségével menti ki távolmaradását. Meg nem jelenésüket előzetesen nem igazolták Dr. Miskolczy Ferenc tanácsbíró, Falussy Károly, Biró Ferencz, Séra Ferenc, Ács Endre lelkészek.

A közgyűlés K. Nagy Sándor és Zagyva Gyula távolmaradását igazolja.

Amennyiben a közgyűlés tagjai közül többen igazolatlanul maradtak el, az egyházmegye elnöksége velökszemben az egyházmegyei szabályrendeletek szerint jár el.

4. szám. Sulyok István esperes a következő időközi jelentést terjeszti be:

Nagytiszteletű s Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Közel nyolc hónap telt el legutóbbi közgyűlésünk óta. Mindenesetre elég hosszú idő arra nézve, hogy egyházmegyénk belső és külső életének képét megrajzoljuk, az egyes figyelemreméltóbb tüneteket kiemeljük; keresvén a hatást, melyet új egyházi törvényeinknek a gyakorlati életbe való bevezetése itt is, ott is természet-szerűleg kiváltott.

Minden kétségen túl van, hogy egyházi törvényeinknek rendelkezései az eddiginél jóval nagyobb és fokozottabb munkát követelnek meg gyülekezeteink és ezeknek vezetőitől. Főleg az egyházak anyagi ügyeinek rendezése volt az, amely körül a tevékenység legnagyobb része koncentrálódott.

Több gyülekezetben, hol az adócsökkentési segély iránt való munka folyamatba tétetett: ennek a nagy kérdésnek megoldása egészen simán, minden visszahatás nélkül bonyolítottatott odáig, hogy a szabályszerű letárgyalások után ma már hét egyház kérvénye fekszik, végleges döntés végett, a konvent előtt. S elég alapos remény van ahhoz, hogy ezen egyházak már a folyó évben megfelelő segély nyerésével nyugodtan és zavartalanul fejleszthetik tovább intézményeiket.

De viszont éppen az egyházi adó teherviselés kérdése szerfölött nehéz, mondhatnám válságos helyzetet teremtett a csatári és siteri egyházakban. Az előbbi egyház presbyteriuma többszöri beavatkozás dacára is, habár meg van győződve a felől, hogy érvényben álló adókulcsának alkalmazásával háztartásában az egyensúly fentartása lehetetlen: csökönyszerűen megmaradt azon elhatározása mellett, hogy a jelenlegi adóteher viselésén egyáltalában nem hajlandó változtatni. Ez pedig a szóban forgó egyházra nézve egyértelmű a tökéletes elpusztulással. Hasonlóképpen súlyos viszonyok közé került a siteri egyház is emiatt, hol a helyzetet még inkább nehezíteni látszik az a körülmény, hogy a gyülekezet

többsége a törvény rendelkezésének félreismerésével, saját felfogása szerint kívánja megszabni az adóteher viselésének nemét és egy- szersmind a törvényes eljárás félretételével maga akarja megszabni a belhivatalnokok fizetésleveleit is.

Mindkét egyház ügyét a tárgysorozatba külön is beillesztet- tem, hogy a nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlé- bölcseége annál behatóbban foglalkozzék azzal. E helyen csak a figyelem felköltése volt célom.

A pusztatoldi egyházban idézett még elő nagyobb hullám- verést az egyházi adózás megoldása. De itt a vezetők helyes be- látása és a presbyteriumnak, valamint a gyülekezet vagyonosabb tagjainak igazán elismerésreméltó magatartása, sőt emelkedett gondolkodásra valló áldozatkészsége megtalálta azt a helyes utat, melyen az egyház belbékéje megőrizve és az érdekellentétek szé- pen kiegyenlítve lettek. Az új adókulcs megerősítése közgyűlésünk feladata leend.

Többi egyházakban, legjobb tudomásom szerint, mindenütt a zavartalan, békés munka folyik minden vonalon.

II. Az egyházi közigazgatás köréből a következő, figyelemre- méltóbb intézkedéseket emelem ki:

1. A múlt évi szeptember 6-iki fegyelemi bírósági ítélet kö- vetkezményeképpen Rádl László fegyelmileg sujtott örvéndi ref. tanító felfüggesztését elnöktársammal együtt foganatosítottam és felhívtam az egyház iskolaszéki elnökét, hogy a helyettesítésről gondoskodjék. Mivel a helyettesítésre okleveles tanító nem vállal- kozott: tehát Molnár Ferenc debreceni 4-ed éves képzőintézeti növendék alkalmazásához hozzájárultam s fizetését illetőleg az E. T. V. t.-c. 134. §-ának figyelembentartásával intézkedem.

2. A csökmői egyházban a lelkészválasztás felebbezés alatt állván, az adminisztrálást teljesítő Vadon Miklós zsákai lelkész le- mondása folytán a további ügyvezetésre Molnár Vince darvasi lel- kést kértem föl.

3. A mezőtelki-i egyház kormányzására a súlyos beteg lel- kéznek Kolozsvár egyik szanatóriumában gyógykezeltetése idejére Biró Ferenc örvéndi lelkészre bízam ideiglenesen. Majd Nánássy Imre elhunytá után az állandó adminisztrálásra is őt kértem fel. Az állami iskolában pedig a vallástanítás teljesítésére több kísérle- tezés után Kágyi József pósalakai tanítónak adtam felhatalmazást, aki saját iskolai hatóságának hozzájárulásával és a pósalakai iskola

tanügyi érdekeinek megóvásával a szerda és szombat délutáni szabad időt használta fel erre a célra.

4. Mivel a tatarosi missziói ügyet dülőre vinni mindeddig nem sikerült, hogy az ottani állami iskolában a gyermekek vallás-oktatás nélkül ne maradjanak, úgy a tanítást, mint általában a körben lakó hivek lelki gondozását, a poklostelki lelkész kezében tartottam meg, aki e megbízatást el is fogadta.

5. A folyó évi március hó 19-én elhunyt Nádudvary Lajos lelkész után árván maradt borsi egyházban a lelkészi teendők vite-lével Zsigmond Ferenc ártándi lelkészt bízam meg.

6. Az élesdi egyházban Makai Károlynak ez évi március hó 25-én bekövetkezett halála folytán a lelkészi teendők végzése tovább is Nyiri Kálmán segédlelkész kezében maradt, míg az ad-minisztrációra Doma Gyula pusztajlaki lelkésztársat kértem föl.

7. A pelbárthidai egyháznak az iskola udvaron hatóságilag elrendelt és közegészségi szempontból halaszthatatlan melléképüle-tének elkészítését, valamint a költségnek ideiglenes kölcsön útján leendő fedezésére az I. t.-c. 15 §. d) pontja alapján az engedélyt megadtam. További intézkedés végett a kölcsön ügyét közgyülé-sünk tárgysorozatába felvettem s ez indokolt építkezési engedély-nek pedig jóváhagyólag tudomásul vételét kérem.

8. A nagyváradi és berettyószentmártoni egyházaknak a fen-tebb hivatolt törvénycikk értelmében pénztári készletök hiányában megengedtem, hogy az előbbi 1000 koronát, utóbbi pedig 400 K-át felhasználhasson olyan tőkepénzből, amelyet ez idő szerint külön-ben is takarékpénztárilag gyümölcsöztetnek. Elkötelezván azonban mindegyiket, hogy a tőkealap részére a szabályszerű adóslevelet állítsák ki, a takarékpénztári kamatot biztosítsák és ez évi decem-ber 31-ig visszafizessék, amelynek megtörténtéről az esperesi hiva-talhoz jelentést tegyenek. Ezen bejelentésem az egyházmegyei köz-gyűlés további intézkedésére nézve alapul szolgál.

9. Az elnökségi intézkedések során főleg azért, — hogy e fontos tárgyban az egyházmegyei közgyűlésnek a megnyilatkozásra alkalmat adjak, a főtiszt. püspöki hivatalnak a mezőtelegdi Tum-serg-féle hagyatékra vonatkozó alapító levél kiállítása és egyházilag megerősítése tárgyában kelt leiratára tett fölterjesztésemet, szintén előadom. Mivel az alapító levél megerősítésének e hó 22-ét meg-előzőleg már meg kellett volna történni, hogy az erősítési záradék-kal ellátott alapító levél a konvent f. hó 22-iki ülésén már bemu-tatható legyen, — egyházmegyei gondnok ur önagyságával az

elnökség nevében egyetértőleg jártunk el és pedig úgy, hogy a megerősítő záradékot mellőzzük.

A Kuria ugyanis kimondotta, — hogy olyan végrendeleti hagyatékok, amelyekre nézve a végrendeletben a cél megjelölve nincsen, — közcélú alapítványoknak nem tekinthetők. Ennélfogva az ilyen hagyományokról alapító levelek ki nem állítandók s kormányhatósági jóváhagyás alá nem terjesztendők, hanem azok a hagyományosoknak feltétlenül átadandók.

Jelen esetben a mezőtelegdi 29. számú betétben foglalt ingatlanokat Tumserg Adolf minden cél megjelölése nélkül, korlátlan tulajdonjoggal hagyományozta a mezőtelegdi ref. egyháznak. S az ingatlanokra a tulajdonjog az egyház javára a Nagyvárad vidéki kir. járásbiróságnak 1905. ő. 228/23. sz. jogerős végzése alapján telekkönyvileg be is kebeleztetett. Tehát ezekkel az ingatlanokkal az egyház az egyházi törvényekben előirt korlátozással szabadon rendelkezik, annak kezeléséről, a jövedelem felhasználásáról saját belátása szerint intézkedik; a kezelésről és a jövedelem felhasználásáról csak egyházi hatóságnak tartozik leszámolni, de vele szemben kormányhatósági ellenőrzésnek és felügyeletnek helye nincsen. Ezért alapító-levél kiállítása sem szükséges, sőt annak a tárgya is hiányzik.

10. Végül itt jelentem be, hogy az 1907. évi szeptember hó 15-én Füzesy Géza nagyvárad egyházunkba s. lelkész vallás-tanítóul, Lovász Béla mindkét lelkészképességi vizsgát tett atyafi Mezőkeresztesre, Gyökössy József végzett hittanhallgató főtiszt. püspök ur kibocsátványa alapján Siterbe és Deák József 4-ed éves hittanhallgató szintén püspöki felhatalmazvány mellett Mezőtelkibe segédlelkészül, illetve lelkészi kisegítőül kibocsáttattak.

III. Egyházmegyénk tanügyi állapota teljesen megnyugtató. Legalább is időközileg olyan változások nem fordultak elő, melyek az egyházi hatóság különösebb intézkedését szükségessé tették volna. Csak a szentjánosi és borsi egyházakból érkezett jelentés hozzám, hogy járvány miatt a tanítást huzamosabb ideig beszüntetni kellett.

A tanítói karban történt változások a változások során jelentetnek be, e helyen csak annak a megemlítésére szoritkozom, hogy az E. T. VI. t.-c. 27. §-a alapján, a kisszántói presbyteriumnak, mivel a megüresedett tanítói állást pályázat útján be nem tölthette, Kiss János képezdei tanfolyamot végzett ifjunak a folyó tanévben leendő alkalmazására engedélyt adtam. Valamint jóváhagytam a

mezőkeresztesi egyháznak azt a presbyteri határozatát, hogy az orvosilag igazolt és hosszabb gyógykezelést igénylő betegség folytán Eszenyi Károlyné Beksi Zsuzsánna iskolájában Verebély Margit tanítójelöltet havi 40 korona díjazással a fentebb hivatolt törvény 31. §-a értelmében helyettesíthesse.

Még a múlt évi november hóban intézkedtem, hogy egyházaink, a tanítók anyagi helyzetére tekintettel, lehetőleg mielőbb folyamodjanak a fölemelt korpótlékos államsegély megnyeréséért. S ma már jelenthetem, hogy e részben minden jogos igény csaknem kivétel nélkül kielégítést talált. Amennyiben az 1907. évi XXVII. t.-c. alapján folyósított korpótlékok nem az egyházak, hanem a tanítók címére utaltatnak ki; a névszerinti felsorolást fölöslegesnek tekintem.

IV. Ezek után rátérek jelentésem legszomorubb részére, azokra a nagy veszteségekre, amelyek aránylag oly rövid idő alatt egyházmegyénket érték. A halálnak évtizedek óta nem volt oly gazdag aratása sorainkban, mint épen ezen esztendő első hónapjaiban.

A csapások sorát maklári Kiss Elek világi munkatársainknak ez a kiváló, derék és tisztelt alakja nyitja meg, aki egy emberöltőn, 32 éven keresztül ült egyházmegyénk tanácskozási asztala mellett; 5 éven át, mint jegyző, 27 évig pedig, mint tanácsbíró. Minden ízében hű fia egyházunknak, ki törhetetlen kitartással, nagy és erős szeretettel ragaszkodott egyházához, ennek intézményeihez, kész volt azért bármikor legjobb tehetségét, még a csekélynek látszó ügyekben is közrebocsátani, ha arról van szó, hogy forrón szeretett egyházának érdekét előre kellett vinni. Ezt a szép tulajdonságát honoráltuk akkor, mikor éveken keresztül az egyházkerületen, sőt alkotmányozó zsinatunkon is helyet biztosítottunk részére. A derék munkás találja meg jutalmát az igazságos Istennél, mi pedig kegyelettel őrizzük meg emlékezetét.

Habár elhunyt a alkalmából nagyságos egyházmegyei gondnok ur betegsége miatt nt. Csák Máté tanácsbíró urral együtt egyházmegyénk őszinte részvétet tolmácsoltuk az özvegy előtt; kérem méltóztassék ezt közgyűlésünkben is jegyzőkönyvünk lapján kifejezni és erről kivonaton az özvegyet értesíteni.

Egyben sziveskedjék közgyűlésünk már ennek az ő elhalálózása folytán megüresedett világi tanácsbírói, szavazatbontó bizottsági és missziói bizottsági helyek, valamint az egyházkerületi képviseltetés betöltése iránt intézkedni.

Nem csekélyebb fájdalommal jelentem be Nádudvary Lajos

borsi lelkész tanácsbíró halálát is. Vele szintén egy olyan férfiú távozott közülünk, aki jóformán ifju és férfikorának legjobb erejét a közszolgálatnak áldozta fel,

Közel három évtizeden keresztül tisztelte meg az egyházmegye közönsége bizalmával, — mikor a közigazgatási, gyámintézeti pénztárnokság felelősségteljes tisztet és a tanácsbiróságot reá ruházta. Helyét minden kimutatott területen hiven és derekasan állotta meg. Ritka készséggel és odaadással járt el a reá bízottakban. — Nem volt eset arra, hogy tudását, gazdag tapasztalatát, ismeretét, bármily ügyben is megtagadta volna. Bizony: Őszintén vallom be, e részben pótolhatatlan a veszteség, amely halálával egyházmegyénket érte. Ez a tudat indít a kérésre, hogy egyházmegyénk a legmelegebb részvétellel iktassa jegyzőkönyvének lapjára Nádudvary Lajos becsületes emlékét. Egyszersmind gondoljunk mindenkori igaz kegyelettel a hiv munkásra, ki elrejtve a világ elől évek során át hordozott fájó sebeit, — hamarább elősietett alkonyon, mint vártuk volna, — merült alá a halál éjszakájába. Legyen pihenése nyugodt a sirban, emléke áldott közöttünk, jutalma örök az egekben.

Amennyiben Nádudvary Lajos halálával az egyhm. lelkészi gyámint. pénztárnokság, az országos nyugdíjintézeti pénzkezelő megbízatás, az egyházkerület pótképviselőség és a tanácsbírói állás megüresedett: az utóbbira nézve a szavazás elrendelése, az elébb említettek betöltése iránt pedig, még a jelen gyűlés folyamán intézkedni méltóztassék.

Kegyeletes megemlékezéssel szólok ezenkívül még Nánássy Imre mezőtelkii lelkész elhunytáról, kinek f. évi február 11-én hosszas és kinos szenvedés után hullott le a palást vállairól; valamint Makai Károly élesdi lelkész haláláról, aki ez év március hó 25-én 39 éves hü és buzgó szolgálat után tért meg az ő Urához. E jelentés keretében nincsen hely még az egyéni markánsabb vonások kiemelésére sem, de elhallgatnom lehetetlen, hogy Nánássy Imre egyike volt az egyházi közélet azon férfiainak; aki tudásával és értékével maradandóbb alkotásokra volt hivatva. Így egyebek között az egyházmegyei lelkészi temetkezési egyesület a maga humanus institúciójával neki köszönheti létezését. A mezőtelki-i egyház pedig anyagi jól rendezettségének az ő lankadást nem ismerő kitartó munkásságát fogja nagyon sok ideig hirdetni. — Makai Károllyal a régi puritán kálvinista papok typusa kevesbedett, akinek élete, működése fentartotta még azt a patriárchális pásztorkodást, ami annyi nimbuszal veszi körül a lelkészi állást. A hü szolgálatait, akiknek emlékezetét jegyzőkönyvünkben örökítsük meg,

jutalmazza meg az Isten, azzal a hervadhatatlan dicsőséggel, mely nála a jók és igazak számára eltétetett.

De nem csak egyházmegyénknak, hanem tiszántuli egyházkerületünkben, a beregi társ egyházmegyének is nagy gyásza volt és van. Uray Imre egyházmegyei gondnok, a jellegzetes magyar és kálvinista típus képviselője jobblétre szenderült. A derék férfi elhunyt felett közgyűlésünk jelentse ki jegyzőkönyvében őszinte részvétét és hozza tudomására ezt a beregi egyházmegye elnökségének.

Egész magyar református egyházunk közéletére méltó gyászt borított a múlt év december 19-én Dr. Bartók György erdélyi püspök halála. Mi ugyan közvetlen összeköttetésben nem állottunk a boldogulttal, de nagy tudásának és közéleti fáradhatatlan tevékenységének megnyilatkozása, amellyel egyetemes egyházunk és minden intézményeinek fejlődését munkálta, — méltóvá és érdemessé tették arra, hogy nevét emlékünke véssük és kegyelettel adózzunk a tisztét kimagaslóan betöltött férfiú iránt.

Végül további intézkedés végett idezárom, — a számvevőszék elnökének, a csatári és nagyszántói egyházak 1906. évi zárszámadására, továbbá a hegyközujlaki, csatári, nyüvedi, hegykövöcsi-i és siteri egyházak anyagi ügyeinek megvizsgálására kiküldöttek jelentését is. Indítványozom tisztelettel, hogy a nagyszántói egyház számadását utólagosan jóváhagyni, s azt Lévai Mihály ur 2 kor. költségét az egyház terhére megállapítani, a csatári számadást illetőleg, az összes, — még az egyházlátogató küldöttség által megvizsgált számadást is, a számvevőszéknek azzal méltóztassék kiadni, hogy rávonatkozólag a jóváhagyás tekintetében nyilatkozzék. Az egyház a maga költségvetését kellő időben beterjesztette, de az megerősítést nem nyert — amiatt, — mivel fedezetlen tételt mutatott s egyházi adókulcs változtatására utasítva lett, mely a múlt évben eredmény nélkül foglalkoztatta az esztári presbitériumot. A magtárból elköltött összegre nézve pedig a tárgysorozat megfelelő helyén méltóztassék nyilatkozni.

Ami a hegyközujlaki egyházban a múlt évi látogató-küldöttség által konstatált, nt. Csák Máté lelkész ur részéről is megállapított okait illeti az anyagi elszomorító helyzetnek: az egyházi adózás nem teljesítő, valamint az egyházi adó nem intenzív beszédéből keletkeznek. Mivel különösen a hátrányos egyházi adók sem hajtatnak végre teljes szigorral, habár e körülményre s az innen származható, nagy veszedelemre egy alkalommal már reá

irányítottam vármegyei alispán urnak becses figyelmét; mégis azt gondolom, hogy a megyei közig. első tisztviselője gyűlésünkben kerestetné meg, hogy ismert erélyével védje meg a törvény tekintélyét és az egyház érdekeit. A presbitérium szintén innen utasítandó, hogy az egyházi adózásnál felelősség terhe alatt teljesítse és teljesíttesse a teendőket.

A csatári egyház anyagi hanyatlása az egyház föltétlenül helytelen adózási viszonyaiból keletkezik, amely egyenesen az adósság örvényébe hajtotta az egyházat. Innen mintegy kényszer körülményképpen állanak elő az adósságok, nagymérvű hátrányok. Amennyiben a tárgysorozat rendén az egyház anyagi ügye külön előkerül, — én e helyen a helyzet szanálásának kérdésével nem foglalkozom.

Hasonló indokok forognak fenn a siteri egyháznál is, — társulva az ügykezelés tarthatatlan rendszerével. Ezzel az egyházzal is lesz módja a tárgysorozat rendén, külön foglalkozni közgyűlésünknek, ennél fogva felesleges minden további immoralás.

Hegyközkovácsiban az alapok kezelése, amely ellen a vizsgálat kifogásokat tett, megnyugtatólag rendezve lett. Intézkedést igényel a lelkesi fizetési alap, melyből évtizedekkel ezelőtt az egyház 50 koronát elköltött, ez tehát az egyház terhére szabályszerű adóslevél mellett rendezendő. Továbbá a toronyóra-alap, hol egy 60 koronás értékű kötvény szerepel 62 korona 20 fillér hátránnyal. Ez vagy a Zathureczky örökösökön, vagy Lélek Sándor adóson pörrel veendő meg esetleg.

A nyüvedi egyházban észlelt hiányok rendezve és eltüntetve lettek, itt tehát további intézkedés szüksége nem forog fenn.

Jelentésem és tett intézkedésem, valamint javaslatom elfogadását tiszteletteljesen kérve vagyok.

A nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek

Nagyváradon, 1908. évi április 21.

Alázatos szolgája

Sulyok,
esperes.

Midőn az egyházmegyei közgyűlés az esperes időközi jelentését egész terjedelmében jegyzőkönyvbe iktatni rendeli, a jelentés II-ik része 1—10 pontjai alatt s a III-ik rész második kikezdésében felsorolt elnöki intézkedéseket jóváhagyja. A jelentés egyéb pontjairól külön jegyzőkönyvi számok alatt határoz.

5. szám. Egyházmegyei közgyűlésünk részvétellel veszi tudomásul maklári Kiss Elek világi tanácsbíró halálát.

A megboldogultnak emlékét, aki egy emberöltőn, 32 éven keresztül ült egyházmegyéink tanácskozási asztala mellett, aki törhetetlen kitartással, nagy és erős szeretettel, ragaszkodott egyházához, ennek intézményeihez, kész bármikor legjobb tehetségét még a csekélynek látszó ügyekben is közrebo csátani, ha arról van szó, hogy forrón szeretett egyházának érdekét előre kell vinni, jegyzőkönyvébe iktatja és részvétéről a megboldogult özvegyét jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni rendeli.

6. szám. Egyházmegyei közgyűlésünk mély fájdalommal veszi tudomásul

Nádudvary Lajos borsi lelkész, tanácsbíró halálát. Miután a megboldogultban, aki ritka készséggel és odaadással járt el a reá bízottakban, egyházmegyéinket szinte pótolhatlan veszteség érte; a közgyűlés Nádudvary Lajos becsületes emlékét a legmelegebb részvétellel iktatja jegyzőkönyvébe.

7. szám. Midőn egyházmegyei közgyűlésünk a legnagyobb részvétellel értesül

Nánássy Imre mezőtelki-i és Makai Károly élesdi lelkészek elhunytáról, emléküket jegyzőkönyvében megörökíteni rendeli.

8. szám. Az esperes bejelenti Urai Imre beregi egyházmegyei gondnok, a jellegzetes magyar és kálvinista típus e képviselőjének jobblétre szenderültét.

Egyházmegyei közgyűlésünk Uray Imre egyházmegyei gondnok halálát őszinte részvétellel veszi tudomásul s erről a beregi egyházmegye elnökségét jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

9. szám. Dr. Bartók György erdélyi püspök halálát részvétellel veszi tudomásul

a közgyűlés s közegyházunk e nagyérdemű munkásának emlékét jegyzőkönyvében megörökíti.

10. szám. Az egyházmegyei közgyűlés az esperesi jelentés alapján a nagyszántói egyház 1906. évi takarékmagtári számadását

jóváhagyja s Lévai Mihály számvévszéki elnöknek a nagyszántói egyház terhére 2 korona költséget megállapít, amelynek kifizetésére nevezett egyházat elkötelezi.

11. szám. Az esperes indítványára a közgyűlés elrendeli, hogy a

számvévszék a csatári egyház 1906. évi összes, még az egyházlátogató küldöttség által is jóváhagyott számadásait felülvizsgálja s a vizsgálat eredményéről a jelentést a jövő gyűlésre beterjessze.

12. szám. Miután a hegyközujlaki egyházban az egyre szaporodó egyházi adóhátralék az egyház anyagi helyzetét nagy veszéllyel fenyegeti, az esperes indítványára kimondja az egyházmegyei közgyűlés, hogy

megkeresi a vármegye alispánját, miszerint ösmert erélyével védje meg a törvény tekintélyét s az egyház érdekét s a községi előljáróságot a hátralékok lelkiismeretes behajtására utasítsa; egyszersmind utasítja a presbyteriumot, hogy az egyházi adók beszédésénél a teendőket a gondnokkal felelősség terhe mellett teljesítesse.

13. szám. Az esperes indítványára az egyházmegyei közgyűlés elrendeli, hogy a

hegyközkovácsi-i egyház a lelkeszi fizetési alapból évtizedekkel ezelőtt elköltött 50 koronáról szabályszerű adóslevelet állítson ki és a folyó évtől kezdődőleg annak 5 százalék kamatát az alap javára pontosan fizesse be, továbbá, hogy a toronyóra-alapból kiadott 60 korona kölcsönt és ennek még el nem évült 3 évi kamatait Lélek Sándor adóson hajtsa be.

14. szám. Az egyházmegye közgyűlése tudomásul veszi, hogy

a nyüvedi egyházban az alapítványok kezelése körül észlelt hiányok rendezve lettek.

15. szám. A szavazatbontó bizottság jelenti, hogy a 62/1907. egyházmegyei és 320/1907. egyházkerületi határozatok alapján elrendelt szavazás eredményeképpen az ujonnan szervezett tanácsbírói állásokra a presbyteriumok abszolút többsége Surányi Lajos szalárdi lelkész és dr. Szegedi Lajos törvényszéki bírót választotta meg.

A választás eredményét az egyházmegyei közgyűlés örömmel veszi tudomásul. Surányi Lajos lelkész, dr. Szegedi Lajos világi tanácsbírák az esküt a gyűlés színe előtt leteszik.

16. szám. A szavazatbontó bizottság jelenti, hogy a 63/1907. egyházmegyei határozat alapján elrendelt szavazás eredményeképpen a presbyteriumok a tanítónőképzőintézet tanár képviselőjéül Sáfrány Lajos igazgató-tanárt egyhangulag; egyházmegyei tanítóképviselekül Eszenyi Károly mezőkeresztesi, Eröss Károly váncsodi, Borbély Lajos bihari és Kajcsa Lajos csökmői tanítókat választották meg szavazat többséggel.

Örvendetes tudomásul szolgál, s egyben megbízatásuk az E. T. I. t.-c. 51. §-a értelmében három esztendőre 1908—1909. kiterjedőleg mondatik ki.

17. szám. Az egyházmegyei közgyűlés az I. t.-c. 28. §-a értelmében, tekintettel a 60/1907. sz. egyházmegyei határozatra, a beérkezett szabályszerű nyilatkozatok alapján

Csatáron, Darvason, Élesden, Fugyiban, Fugyivásárhelyen, Hegyközkovácsiban, Mezőtelkiben, Nagyszántón, Örvénden, Paptamásiban, Pelbárthidán, Pusztatoldon, Pusztajlakon, Siterben, Jákóhodoson a presbyterek számát az eddigi létszámban megállapítja.

18. szám. Az egyházmegyei közgyűlés a megválasztott csökmői lelkész Szabó Bertalant

állásában megerősíti, s úgy őt, mint a választó egyházat, a szokásos bekebelezési díjak befizetésére elkötelezi.

19. szám. A berettyószentmártoni lelkész beterjeszti az 56/1907. sz. presbyteri határozatot, amely szerint a berettyószentmártoni egyház kántor-tanítójául Nagy Elek Kálmán okleveles tanító választotta meg.

Az egyházmegyei közgyűlés Nagy Elek Kálmán berettyószentmártoni tanítót állásában megerősíti, s eskü okmányának bemutatására utasítja; s úgy őt, mint a választó egyházat a szokásos díjak lefizetésére elkötelezi; és ha eskü letételét igazolni nem tudná, úgy a legközelebbi ülésre eskütételre jelentkezzék.

20. szám. A csökmői presbyterium beterjeszti 151/907. sz. határozatát, amely szerint a megüresedett tanítói állásra Pálur Miklós okleveles tanítót választotta meg.

Közgyűlésünk a választást jóváhagyja s úgy a megválasztottat, mint a választó egyházat a bekebelezési díjak megfizetésére elkötelezi.

21. szám. A darvasi presbyterium jelenti, hogy 43/1907. sz. határozatával Papp Károly okleveles tanítót tanítóul megválasztotta.

Az egyházmegyei közgyűlés a választást jóváhagyja s úgy a megválasztottat, mint a választó egyházat a szokásos díjak lefizetésére elkötelezi. — Papp Károlyt az eskü tételére felhívja.

22. szám. A kismarjai presbyterium jelenti, hogy 40/1907 sz. határozatával, rendes tanítónak Pojta Sándor okleveles tanítót választotta meg.

Az egyházmegyei közgyűlés a választást megerősíti s úgy a megválasztottat, mint a választó egyházat a bekebelezési díjak lefizetésére elkötelezi s felhívja a megválasztott tanítót, hogy az eskü letételére a jövő közgyűlés előtt megjelenjen.

23. szám. A szentjánosi presbyterium elnöke a

115—1907 sz. egyházmegyei határozat rendelkezése szerint beterjeszti Tényi Gyula megválasztott szentjánosi, volt bajji-i tanító esperesi elbocsátó levelét

s egyházmegyei közgyűlésünk ez alapon most már Tényi Gyulát állásában véglegesen megerősíti, úgy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjak lefizetésére elkötelezi. — Tényi Gyulát felhívja, hogy az esküt tegye le.

24. szám. A váncsodi presbyterium beterjeszti 67—1907. sz. határozatát, amely szerint a vegyes iskola tanítójául Sain Márton okleveles tanítójelöltet választotta meg.

Az egyházmegyei közgyűlés Sain Márton állásában megerősíti s úgy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjak lefizetésére elkötelezi, felhívja a megválasztottat, hogy az esküt tegye le.

25. szám. Papp Károly darvasi, Tényi Gyula, szentjánosi Oláh Ferencz csatári, Sain Márton váncsodi rendes tanítók az egyházmegye közgyűlése előtt az esküt leteszik, részökre az eskü okmány kiadása elrendeltetett.

26. szám. Az egyházmegyei közgyűlés a megüresedett egyházi és világi tanácsbírói székek betöltésére a szavazást elrendeli július 1 határidővel és megbizza az elnökséget, hogy az első szavazás eredménytelensége esetén, az újabb szavazás iránt oly időben intézkedjék, hogy ennek eredménye az őszi közgyűlésre bejelenthető legyen.

27. szám. Az egyházmegyei közgyűlés a missziói bizottságba,

Dr. Szegedi Lajos tanácsbíróvá választja meg.

28. szám. Az egyházmegyei közgyűlés az elhalálozás következtében megüresedett egyházkerületi világi képviselőségre

Kurovszky Ferencz világi tanácsbíróvá választja meg, akinek megbízatása 1909 szeptember haváig fog tartani.

29. szám. Az egyházmegyei közgyűlés az elhalálozás

folytán megüresedett egyházkerületi egyházi pótképviselőiségre

Lévai Mihály lelkeszi tanácsbirót választja meg, akinek megbízatása 1909 szeptember haváig fog tartani.

30. szám. Az egyházmegyei közalapi bizottság be-
terjeszti a következő jelentését.

Jegyzőkönyv.

Felvétetett Nagyváradon, 1908 junius 13-án tartott közalap bizottság ülésében.

Jelen voltak: Sulyok István esperes, Nádudvary Lajos közalap bizottsági tag, Csillag Lajos közalap bizottsági tag betegsége miatt nem jelenhetvén meg, helyette Szemes László tanácsbíró hivatott be esperes ur által.

I. Az esperes ur előterjeszti 1907. évi közalapi számadását. Bevétel volt:

a) Hátralék	
b) Folyó évi járulék	3417 K 10 f.
c) Reform. ünnepi pres. p.	28 „ 37 „

Összesen 3445 K 47 f.

Kiadás volt 3 drb földhitelintézeti

nyugta szerint: 3445 K 47 f.

Maradvány —

A bizottság ezen számadást úgy az esperesi naplóval, mint a vonatkozó okmányokkal összehasonlítván, azt szabályszerűen vezetettnek s minden tételében okmányokkal igazoltnak találta s így nt. Sulyok István esperes urnak az 1907. évi számadás terhe alul a szokásos fenntartással a felmentvény megadását javasolja.

II. Paptamási 60 fillér leírását kéri elhalálozás, elköltözés alapján. A 60 fillér leírását a bizottság ajánlja.

III. A pénztárvizsgálattal fölmerült költségek, még pedig a vizsgáló bizottságnak fuvar költsége és ellátási díja 16 kor. 40 fillér, ugyszintén esperesnek a postai költségek megtérítése címén 5 kor. 54 fillér, összesen 21 kor. 94 fillér kiutalványozását, részint a kezelési szá-

bályok, részint az egyházmegyei végzés értelmében közgyűlésünknek javasolják.

Kmf.

Sulyok István,

esperes.

Szemes László, Nádudvary Lajos,

közalapi bizottsági tagok.

Az egyházmegyei közgyűlés a bizottság javaslata alapján Sulyok István esperesnek az 1907. évi közalapi számadás terhe alól, a szokásos óvások fentartásával, a felmentvényt megadja.

Paptamásinak indokolt felterjesztésére 60 fillér közalapi hátralékát leírja.

Végül a bizottság javaslata alapján postadijak és vizsgálati költségek címén 21 korona 94 fillért a közpénztárból kiutalványoz.

31. szám. Az országos lelkész gyámintézeti bizottság jelenti, hogy Sulyok István esperesnek az orsz. ref. lelkészi özvegy árva gyámintézet 1907. évről vezetett számadását megvizsgálta.

Bevétel volt 2274 K 20 fill., kiadás 2277 K 20 fill. a magyar földhitelintézethez küldött nyugták szerint. Tulkiadás 3 K. A kezelés körül felmerült költsége az esperesnek 3 K 24 fillér.

A bizottság jelentése alapján az egyházmegyei közgyűlés Sulyok István esperest az 1907. évi számadás terhe alól a fenttartandók fentartásával felmenti. Az orsz. lelkészi gyámintézet 1907. évi 120 koronában kitüntetett hátralékát a 3 K tulkiadás tekintetbevételeivel 117 koronára helyesbíti és az esperes részére kezelési költségek címén 3 K 24 fillért a közpénztárból kiutal.

32. szám. A számvevőszéki elnök jelenti, hogy az esperesi hivatalhoz átmenetileg érkezett pénzekről az 1907. évi elszámolást megvizsgálván, úgy bevételi, mint kiadási részében 12.901 K 60 fillért helyesnek találta.

Az esperesnek a kezelés körül felmerült 5 K 84 fillér költség megtérítését véleményezi.

Az egyházmegyei közgyűlés a számvevő jelentése alapján, az esperesi hivatalhoz átmenetileg érkezett pénzekről az 1907. évi elszámolást megvizsgálván, Sulyok István esperesnek az 1907. évi számadás terhe alól, a szokásos óvások fentartásával, a felmentvényt megadja és költségeinek megtérítése fejében 5 K 84 fillért a közpénztárból kiutalni rendeli.

33. szám. Olvastatott az egyházmegyei számvevőszék beterjesztett következő jelentése.

Nagytiszteletű és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Alulírott számvevőszék f. 1908. év február 28-án az egyházmegyei lelkész gyámoldai, közigazgatási és alapítványi pénztáraknak számadását Borson megvizsgálván, a számadások idezárása mellett azon eljárásunk eredményét a következőkben van szerencsénk bejelenteni.

I. Gyámoldai pénztár:

a) Pénztári forgalom:

Bevétel	43.453 K 23 fill.
Kiadás	35.689 „ 21 „
Maradvány	7.764 K 02 fill.

b) Vagyon leltár szerint:

1. Készpénz	672 K 82 fill.
2. Betét 3 könyvön az alapítványokkal	17.131 „ 20 „
3. 8-469-ig kötvényen	129.371 „ 78 „
Összes vagyon	147.175 K 80 fill.

A múlt évi 141.041 K 72 fillérrel szemben a növekedés 6134 K 08 fillér.

II. Közigazgatási pénztár:

a) Pénztári forgalom:

Bevétel	18.753 K 22 fill.
Kiadás	18.510 „ 20 „
Egyenleg	243 K 02 fill.

b) Vagyon:

1. Készpénz	243 K 02 fill.
2. 36 kötvényen	9.502 „ — „
3. Takarékbetét	4.702 „ 90 „
Összes vagyon	14.447 K 92 fill.

A múlt évi 13.823 K 22 fillérrel szemben a növekedés 624 K 70 fillér.

III. Tűzkármentesítő pénztár:

Bevétel: a múlt évi készlet	836 K 54 fill.
Fonciértől osztalék	76 „ — „
Kamat	33 „ 63 „
Együtt	946 K 17 fill.
Kiadás a lessi és révi egyháznak	56 K 18 fill.
Vagyon: maradvány betétben	889 K 99 fill.
Növekedés 53 K 45 fillér.	

IV. Fugyivásárhelyi iskola-alap:

Múlt évi vagyon	1.351 K 34 fill.
Folyó évi kamat	54 „ 58 „
Összesen	1.405 K 92 fill.
Kiadás nincs, növekedés 54 K 58 fillér.	

V. Körösnagyrévi missziói alap:

Bevétel	2.050 K 92 fill.
Kiadás	79 „ 48 „
Vagyon-maradvány	1.971 K 44 fill.

VI. Zsákai lelkeszi alap:

Bevétel	5.035 K 72 fill.
Kiadás	195 „ 62 „
Vagyon	4.840 K 10 fill.

VII. *Nagytótfalui alap:*

Mult évi vagyon . . .	12.544 K 60 fill.
1907. évi kamat . . .	506 „ 70 „
Vagyon 1907 dec. 31-én	13.051 K 30 fill.

VIII. *Lessi lelkészi alap:*

Tőke 1906 dec. 31-én	1.800 K — fill.
Kamat bevétel . . .	72 „ 70 „
Bevétel összege . . .	1.872 K 70 fill.
Kiadás kamat a lelkésznek	72 „ 70 „
Marad a vagyon .	1.800 K — fill.

IX. *Radnóty alap:*

Bevétel	156 K
Kiadás a 150 K tőke kamata	6 „
Marad a vagyon .	150 K

X. *Fráter Sisáry alap:*

Bevétel 100 korona tőke után kamat .	4 K
Kiadás a f.-vásárhelyi lelkésznek . .	4 K
Maradvány .	— K

A vagyon összege 100 korona.

XI. *Egyházmegyei lelkészi könyvtár alap:*

Bevétel	2.095 K 40 fill.
Kiadás	323 „ 32 „
Marad a vagyon	1.772 K 08 fill.

Szaporodás a mult évi 1629 K 12 fillérrel szemben
142 K 96 fillér.

XII. *Szabó Károly alap:*

1906. évről áthozott tőke .	880 K 10 fill.
1907. évi kamat (szaporulat)	35 „ 54 „
A vagyon .	915 K 64 fill.

XIII. *Lelkész temetkezési alap:*

1906-ról áthozott vagyon . .	338 K 80 fill.
1907. évi kamat mint növekedés	13 „ 62 „
Vagyon 1907 december 31-én	352 „ 42 „

XIV. *Barthos-alap a j.-hódosi lelkésznek:*

Bevétel kamatból	36 K 32 fill.
Kiadás a j.-hódosi lelkésznek	36 „ 32 „
	— K — fill.

Alaptőke 1000 korona.

XV. *Barthos-alap a j.-hódosi ref. iskolának:*

Bevétel a kamatokból	36 K 32 fill.
Kiadás a j.-hódosi egyháznak	36 „ 32 „
	— K — fill.

Alaptőke 1000 korona.

Az előző számadásokat megvizsgálván, a könyvekkel és okmányokkal összehasonlítván, minden tételökben helyesnek találtuk, Nádudvary Lajos és Zsigmond Ferenc pénztárnok uraknak a felmentvényt a szokásos óvás mellett az 1907. évi számadásra vonatkozólag nemcsak megadni javasoljuk, hanem irányukban elismerésünket nyilvánítjuk; s amennyiben a pénztárnokoknak fuvar- és kezelési költségeik a pénztárak gyarapodásával egyre növekednek, méltányosabb utiátalány meghatározását bátorodunk javaslatba hozni.

Bors, 1908 február hó 29-én.

A számvevőszék:

Lévai Mihály, Csernák Béla,
Varga Gedeon, Konrád Géza.

Ugyancsak a számvevőszék beterjeszti a vizsgálatkor felmerült 16 kor. szóló költség jegyzékét.

Az egyházmegyei közgyűlés a számvevőszék jelentése alapján Nádudvary Lajos gyámoldai és Zsigmond Ferencz közigazgatási pénztárnokoknak az 1907. évi szá-

az
pez
lás.
lag
belval
fel
Zs
ad
14se
évjes
tár

madások terhe alól a felmentvényt a fentartandók fentartásával megadja. A számvevőszék felmerült költségeit 16 koronában a közpénztárból kiutalja.

34. szám. Dr. Thury Kálmán ügyész jelenti, hogy az egyházmegyei lelkész gyámoldai pénztár vagyonát képező kölcsön kötvények, tkvi bekebelezésnek megvizsgálását befejezte. Vizsgálatának eredménye szerint a leltárilag vagyonként felvett összes kötvények telekkönyvileg bekebelezve vannak.

A jelentés örvendetes tudomásul szolgál. Közgyűlésünk az ügyész ur részére 100 (egyszáz) korona tiszteletdíjat megszavaz és annak a gyámoldai pénztárból kiutalását elrendeli.

35. szám. Olvastatott a gyámoldai pénztár átadásával megbízott küldöttségnek az átadás alkalmából Borson felvett és ide betérjesztett jegyzőkönyvre, amely szerint Zsigmond Ferencz ártándi lelkész ideiglenes kezelése alá adatott készpénzben, betéti könyveken és kötvényeken 148,128 K 02 f.

Jóváhagyó tudomásul szolgál. Együttal elrendeli egyházmegyei közgyűlésünk, a küldöttség felmerült költségének gyámoldai pénztárból kiutalását.

36. szám. A tanítói gyámpénztár megvizsgált, helyesen vezetett és okmányokkal igazolt számadását az 1907. évről a vizsgáló bizottság betérjeszti.

Bevétel volt 26101 K 43 f.

Kiadás 1366 K 10 f.

Maradvány 24735 K 33 f.

Tudomásul szolgál.

37. szám. Olvastatott a számvevőszéki elnök betérjesztett jelentése, a Jámbor Mihály-féle alapítványi pénztár 1907. évi számadásának felülvizsgálatáról.

Bevétel volt . . . 8151 K 69 f.

Kiadás . . . 3209 „ 47 „

Maradvány mint vagyon 4442 K 22 f.

Szaporodás . . . 407 K 13 f.

A jelentés alapján az egyházmegyei közgyűlés a számadást tudomásul veszi. Minélfogva a mezőkeresztesi ref. egyháznak az 1907. évi számadás terhe alól a fentartandók fentartásával a felmentvényt megadja.

38. szám. Tárgyalás alá vétetett a kebelbeli egyházak f. 1908. évi közalapi járulékainak megállapítása.

Az E. T. IV. t.-c. 5. §-a szerint az 1901. évi népszámlálás adatai lévén az irányadók, ennek szem előtt tartása és az ide vonatkozó kerületi utasításra tekintettel, az egyes egyházak 1908. évi közalap járulékai az egyházmegyei közgyűlés által a következőleg állapittatnak meg.

1901. évi népsz. Megállapítva
lélekszám K f.

1. Ártánd	734	58.72
2. B.-Szt -Márton	1079	

Miután lelkész a gyűlés előtt szóbelileg kijelentette, hogy a népszámlálási lélekszám adataiban, a szórványokban levő 349 lélek is bennfoglaltatik, lélekszáma 730-ra helyesbitetett:

$$1079 - 349 = 730 = 730 \quad 58 \text{ K } 40 \text{ f.}$$

3. Bihar	2128	
------------------	------	--

A lelkésznek az esperesi hivatalhoz küldött jelentése szerint a népszámlálás 2128 lélekszámban, a szórványok lakói 260 lélekkel vétetvén fel, a lélekszám helyesbitetett:

4. Biharpüspöki	2541	203.28
Bors	1031	82.48
Bojt	1207	96.56
Csatár	1202	96.16
Csökmő	3103	248.24
Darvas	632	50.56
Élesd	1094	87.52
Fugyi	282	22.56
Fugyivásárhely	726	58.08
Furta	1393	111.45
H.-K.-Kovácsi	742	59.36
H.-K.-Száldobágy	793	63.44

	1901. évi népsz. lélekszám	Megállapítva K f.
H.-K.-Pályi .	690	55·20
H.-K.-Ujlak .	619	49·52
Kismarja . .	1739	139·12

Miután a lelkész 20/1908. számú jelentése szerint a pusztákon élő, egyházi adót nem fizető cselédek lélekszáma 272; lélekszáma helyettesített:

$$2011 - 272 = 1739\text{-re.}$$

Kisszántó . .	567	45·36
Kisjenő . .	659	51·—
Less . . .	170	14·32
Magyarkakucs	234	18·72
Mezőkeresztes	2553	204·24
Mezőtelegd .	1133	90·64
Mezőtelki .	529	42·32
Nagykerek	1272	101·76

A lelkész az esperesi hivatalhoz intézett beadványában jelenti, hogy a népszámlálás adataiban az egyházi adót nem fizető 200 cigány is bentfoglaltatik. Ennélfogva a lélekszám helyesbített:

$$1472 - 200 = 1272\text{-re.}$$

Nagyszántó .	400	32·—
--------------	-----	------

A lelkész a közgyűlés előtt előszóval kijelenti, hogy a pusztákon levő dohányosok és cselédek 109 lélekszáma a népszámlálás adataiban bennfoglaltatik. Lélekszáma helyesbített:

$$509 - 109 = 400\text{-ra.}$$

Nagyvárad .	14084	1126·72
-------------	-------	---------

A lelkész előszóval bejelenti a közgyűlésnek, hogy a népszámlálás adataiban 900 ref. vallású katona is bennfoglaltatik. Lélekszáma helyesbített:

$$14984 - 900 = 14084\text{-re.}$$

Nyüved . .	552	44·72
Örvénd . .	727	58·24
Paptamási .	855	68·40
Pelbárthida .	326	26·08

	1901. évi népsz. lélekszám	Megállapítva K f.
Pósalaka . .	431	34·48
P.-Told . .	557	44·56
P.-Ujlak . .	640	51·20
Rév . . .	552	44·16
Siter . . .	1054	84·32
Szalárd . .	1423	113·84

A lelkész az esperesi hivatalhoz 21—
1908 sz. a. bejelenti, hogy a népszámlálás
adataiban a tanyákon levő cselédek (194)
és a községben lakó cigányok (8) összesen
202 lélekszámmal befoglaltatnak. Lélek-
száma helyesbített:

1625—202=1420-ra.

Szentjános . .	1289	103·12
Zsáka . . .	2083	166·64
J.-Hodos . .	977	78·16
Váncsod . .	1699	135·92
Összes . .	55893	4471·44

Az egyházmegyei közgyűlés az 55.893
lélekszámmal helyesbített 1901. évi nép-
számlálás adatai szerint az 1908. évi köz-
alapi járulék összegét 4471 K 44 fillérben
megállapítván, megerősítés végett az egy-
házkerületi közgyűléshez felterjesztését el-
határozza.

39. szám. Olvastatott az esperesnek az egyházak
vagyonleltárának megerősítése tárgyában beterjesztett kö-
vetkező jelentése:

Nagyfiszteletű s Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

Az E. T. III. t.-c. 5. §-a az egyházak vagyonleltára és ro-
vatos kimutatásának helybenhagyását az egyházmegye hatáskörébe
utalja.

Mivel a vagyonleltár és rovatos kimutatás, azon okból, mert
a megfelelő nyomtatványokat a Főt. és Méltóságos Konvent a múlt
évi őszi közgyűlésünk után jóval később, csak december hóban
bocsátotta az egyházak rendelkezésére, az egyházkerületi utasításnak

megfe-
eszköz

kedter
már t
leltára
után

vagy
a nag
örzése
sem

megte
leltár

nositl
Vann
egyfo
vagy

az e
Tová
megj
adók
jöved
vetés
teten

szeri
több
ki és
a ke
meg
eszkö
nem

jóval
halas
tálás
hiva
a hi

megfelelően, a helybenhagyást az egyházmegyei közgyűlés nem is eszközölhette.

De a nyomtatványok kézhezvétele után haladéktalanul intézkedtem, hogy a vagyonleltár és rovatos kimutatás helybenhagyása már tavaszi közgyűlésünkön megtörténjék. Az egyházak vagyonleltáraikat el is készítették, be is terjesztették, de az átvizsgálás után arról győződtem meg, hogy amennyiben mindegyik egyház vagyonleltárának pótlásra, kiigazításra van szüksége: tekintve azt a nagy fontosságot, mely az egyházak háztartásának hatósági ellenőrzésénél a vagyonleltárra vár, jóváhagyásra ez idő szerint egyiket sem ajánlhatom.

Vizsgálat közben minden egyház vagyonleltárára vonatkozólag megtettem észrevételeimet. Mivel azonban ezek a megjegyzések a leltárra külön-külön vonatkoznak, nagyon természetesen nem általánosíthatók s így teljesen mindegyik leltáron keresztül sem vihetők. Vannak azonban olyan kérdések, amelyek minden vagyonleltárt egyformán érintenek; ennél fogva, ha azok tisztáztattak, mindegyik vagyonleltáron keresztül is viendők.

Igy nevezetesen: tisztán meghatározandó, hogy mik képezik az egyházak tőkéit és melyek az alapítvány természetű javak. Továbbá a hasznos jogok kifejezetten, mintegy utasításszerűleg megjelölendők, valamint tisztázandó, hogy ezen címnél az egyházi adók összege alatt mi veendő fel voltaképpen. Végül az ingóságok jövedelménél a harangozásból befolyó díjak, amelyek a költségvetésben fölvevett jövedelmi forrásul szolgálnak, föltétlenül kitüntetendők.

A rovatos ivben pedig, amennyiben az 1907. évi XXVII. t.-c. szerint a tanítói fizetésekiegészítések és korpótlékos államsegély többé nem az egyházaknak, hanem a tanítóknak címére utaltatnak ki és így azokkal szemben az egyház szavatossággal nem tartozik, a kezelést illetőleg egyszerűen mellőzendők. Valamint az egyházmegye 84—1907. sz. határozata alapján az iskolai könyvtár és taneszközök céljára bizonyos összeg, amely 10 koronánál kevesebb nem lehet, kifejezetten mint állandó szükséglet beiktatandó.

Ugyanazért bátor vagyok indítványozni, hogy a vagyonleltárak jóváhagyását egyházmegyei közgyűlésünk a következő őszi ülésre halassza el. A beterjesztett vagyonleltári íveket, a hiányok konstataciója végett, vagy egy bizottságnak kiadni, vagy esetleg az esperesi hivatal észleléseit elfogadva, aképpen méltóztassék rendelkezni, hogy a hiányok megjelölésével a munkálatot az esperesi hivatal haladéktalanul

talánul adja vissza, azzal, hogy az egyházlátogatás idejéig a hiányok pótoltatván, az egyházlátogató küldöttség által megvizsgáltassék és ennek helybenhagyása után az esperesi hivatalhoz visszaterjesztessék egy példányban. A helyszini vizsgálat már csak azért is megnyugtatóbb és sikerre vezetőbb leendő, mert ez alkalommal az adó-kivetési lajstrom is, mely a költségvetéssel egyidejűleg ezentul mindenkor beterjesztendő, vele összehasonlítható lesz, amit az évi költségvetéseknél a világos törvényes rendelkezés dacára is mellőznöm kellett, mert helybenhagyott vagyonleltár nélkül a költségvetés tételei ellenőrizhetők nem lehettek volna.

Kiváló tisztelettel

Nagyváradon, 1908. évi április hó 10-én.

Sulyok, esperes.

Az esperesi jelentés alapján egyházmegyei közgyűlésünk a vagyonleltárak jóváhagyását a folyó évi összközgyűlésre halasztja el.

Egyidejűleg felhívja az esperesi hivatalt, hogy a vagyonleltári ivateket, megjelölven azokon az észlelt hiányokat, pótlás végett küldje vissza az egyes egyházakhoz.

Végül megbizsa az egyházlátogatóságot, a kijavított vagyonleltári ivatek helyszini megvizsgálásával és az esetleges hiányok kiigazításával. Az egyházakat utasítja, hogy az ekként kiigazított vagyonleltári ivateket július 1-éig az esperesi hivatalhoz terjesszék be.

40. szám. Az egyházmegyei számvevőség jelentése az egyházak 1907. évi számadásainak felülvizsgálatáról. Jelenti, hogy 30 egyház számadását megvizsgálta s azokat rendben találta; 12 egyház számadása azonban még vizsgálat alatt van.

Észleleteiből kifolyólag Hegyközpályi és Nagykereki egyházakból nagymérvű egyházi adóhátralékot, Pelbárt-hidáról a lelkészi fizetés hátrányát jelzi; a csatári egyházban pedig 25 köből, 3 véka takarékmagtári buza leírását véleményezi.

Jelentésével kapcsolatban ajánlja, a számadások köny-

nyebb elbíráthatása szempontjából a használatban levő költségvetési és zárszámadási ívek módosítását.

Az egyházmegyei közgyűlés a jelentés alapján utasítja H.-kpályi és Nagykereki egyházak presbyteriumait, az adóhátrányok behajtására és megszüntetésére az E. T. III. t.-c. 24. §-a szerint. Ugyancsak utasítja a pelbárthidai egyháztanácsot a lelkeszi fizetés hátrányának kiegyenlítésére.

A csatári egyház takarékmagtára buzájából 21 köb és 3 véka buzának a leírását engedélyezi.

Felhívja egyházmegyei közgyűlésünk a számvevőszék elnökét, hogy a közpénztár terhére költségvetési és zárszámadási mintákat készíttessen és azokat nyomtassa ki oly időben, hogy a költségvetés készítésekor minden egyháznak kézbesíthető legyen. Ugyancsak felhívja arra is, hogy a számvevőség ügyrendjét, eljárási szabályait megszerkesztvén, a folyó évi őszi közgyűlésnek mutassa be.

41. szám. Beterjesztették az egyházfentartási alapok összegét feltüntető kimutatásokat.

Az egyházmegyei közgyűlés az egyházak fentartási alapjának kimutatását tudomásul veszi. És megbizza az esperest, hogy azoknál az egyházaknál, amelyekből vagy összesítetten jelentetvén be az alapok és így utólagosan egyházfentartási alap megállapítható nem volt, vagy ott, ahol a létező magtárak és esetleg fentartási alap jellegűek: az egyházlátogatás alkalmával azt vizsgálja meg és az esetleges kijavítást az egyházkerületi gyűlésre felterjesztést eszközölje.

42. szám. Az egyházmegyei lelkészegyesület az egyházmegyei közgyűlés 96—1907. sz. határozatára hivatkozálag, arra a kérdésre: „miként lehessen a hétköznapi istentiszteleteket az egyházközségekben rendszeresíteni?” jelenti, hogy

a lelkészek hétköznapiakon a harangoztatással és a templom megnyitással alkalmat adnak a híveknek a buzgolkodásra és ha a gyülekezeti tagok még sem keresik fel a templomot, akkor a hétköznapi istentiszteleteket rendszerezíteni a lelkészek legjobb akarata és ügyszeretete mellett is lehetetlen.

Tudomásul szolgál.

43. szám. A lelkész-egyesület felterjeszti 6. sz. a. hozott azt a határozatát, a melyben felhívni kéri egyházmegyénknek kerületi képviselőit, hogy a kerületen felállítani tervelt „Népiskoláink tökesegélyezése“ c. új pénztári csoport létesítését a fontos célra tekintettel támogassák.

Tudomásul szolgál.

44. szám. Egyházmegyénk 59—1907. sz. végzése értelmében és az egyházmegyei lelkész egyesület ismételt felterjesztése alapján

az egyházmegyei közgyűlés ujólag felterjeszti az egyházkerületi közgyűléshez azt a kérelmét, hogy az E. T. I. t.-c. 22. §-ához kiadott egyházkerületi utasításnak megfelelően, egyházmegyénk összes egyházaiban rendelje el az egyházközségi közgyűlés képviselői alapon való szervezését. Az egyházkerületnek, az egyházközségi közgyűlések szervezésére vonatkozó szabályrendeletét a maga részéről elfogadja.

45. szám. A lelkész-egyesület felterjesztése alapján, az egyházmegyei közgyűlés megkeresi az egyházkerületi közgyűlést, hogy amennyiben az E. T. megállapítja a lelkészi fizetés minimumát, a maga hatáskörében mindent tegyen meg arra nézve, hogy a törvénynek ez a rendelkezése mielőbb végrehajtható legyen.

Tudomásul szolgál.

46. szám. Ugyancsak a lelkész egyesület felterjesztése alapján

felhívja egyházmegyei közgyűlésünk az egyházak figyelmét a 307—1907. sz. határozatra. Azért, hogy ha az egyházi és iskolai adótartozásokat az állami adók módjára évnegyedenként kívánják behajtani, az eset-

közgy
kimor
teleirő
fel a
dijhoz
kivül
teljesi
ben a

terjes
hozot
szerin
egyha
alkotr
zaléko
össze
hogy
készt,
egyhá
késitt
háztá
lessie
nak l

januá
pósai
zájár

csak
hogy
dijait
volna
ki az

ben ide vonatkozó határozataikat, kérvény alakjában a püspöki hivatal útján terjesszék föl a m. kir. pénzügyminiszterhez.

47. szám. A lelkész egyesület hozzájárulás végett közgyűlésünk elé terjeszti 12. sz. határozatát, a melyben kimondotta, hogy a gyámpénztárnok a gyámintézet bevételeiről és szükségleteiről költségvetést készítsen, sorolja fel a gyámoltak nevét, tüntesse ki, kinek mennyi gyámdijhoz van joga? Továbbá, hogy a költségvetés keretén kívül kiadásokat csak az esperes utalványozása alapján teljesíthet és végül, hogy az esperes eljárásáról ilyen esetben a közgyűlés elé jelentést tegyen.

Az egyházmegyei közgyűlés a felterjesztéshez hozzájárul és azt határozati erőre emeli.

48. szám. A lessi lelkész 15—1908. szám alatt beterjeszti, a pósai egyháztagnak 1907 december 22-én hozott 1. és 2. számú azon határozatait, melyek szerint a 29 pósai családfő közül megjelent 17 egyháztagnak egyhangulag kimondta, hogy Pósa községben fiók egyházat alkotnak, az egyháztagnokra 2 korona személyi és 3 százalékos vagyoni adót vetnek ki, úgy azonban, hogy ezek összege a 10 koronát meg nem haladhatja; kimondották, hogy az így befolyó jövedelem 22 százaléka a lessi lelkész, 8 százaléka a lessi kántort és 52·5 százalék a lessi egyházat illeti, 17·5 százalék pedig az egyház javára tökécsittetik; ezzel szemben kikötötték, hogy a pósai egyháztagnak a halottak felett való harangozás tekintetében a lessiekkal egyenjogúak legyenek és stólat csak a kántornak legyenek kötelesek fizetni, esetenként 2 koronát.

Beterjeszti továbbá a lessi egyháztanácsnak 1908 január 12-én hozott 8. számú határozatát, mely szerint a pósai egyháztagnak határozatához a maga részéről is hozzájárul.

Végül jelenti, hogy a lelkész a 22 %-os átalányösszeget csak úgy fogadja el, ha abból oly módon nyer kielégítést, hogy ő minden egyes esetben külön megkapja a maga díjait és akkor, ha valamely évben így kielégíthető nem volna az ő követelése, a rákövetkező évben elégíttessék ki az átalányösszegeből.

A közgyűlés a betérjesztett iratokat jelentő lelkésznek visszaadja azzal a felhívással, hogy a fiókegyház alakítására vonatkozólag az E. T. I. törvénycikk 18. §-a szerint az összes választásra jogosult pósai egyháztagokat hívja össze s velük hozason határozatot.

Aztán kössön a lessi és pósai egyház szabályszerű egyezséget a tekintetben, hogy a fiókegyházat, illetve annak tagjait az anyaegyházzal szemben minő jogok illetik és kötelezettségek terhelik; ezeket a határozatokat a lessi egyházközségi közgyűléssel is tárgyalassa és a keletkezett írásokat terjessze be.

49. szám. Olvastatott az egyházmegyei misszió bizottságnak a körösnagyrévi és lessi lelkészek 1907. évről szóló általános missziói jelentésére vonatkozó előterjesztése.

Az egyházmegyei közgyűlés a missziói bizottság fölterjesztése alapján a jelentéseket tudomásul veszi s mellékleteikkel az egyházkerületre fölterjeszti. A révi lelkészt felhívja, hogy az állami anyakönyveket időnként tekintse be s így tegye megfigyelés tárgyává, hogy egyes helyeken a lelkészi szolgálat igénybevétele nem mellőztetik-e? A nagybáródi állami iskolába járó növendékek vallásos oktatását tegye intenzívebbé. A konfirmációban nem részesült gyermekeket konfirmálni igyekezzék. Az országos közalapból utalványozott 800 korona missziói segélyből az 1907. évet illetőleg uti naplójában számoljon el.

A lessi lelkészt felhívja, hogy a nem konfirmáltakat konfirmálja. Istentisztelet alkalmával a szorványokban urvacsorát is osszon. A sályiban lakó tanköteleseket vallásoktatásban részesítse s mivel alkalmas helyiség rendelkezésére nem áll, közgyűlésünk az egyházkerület útján felkéri a főt.

zot
jele

zot
vér
ker
kiv

lelk
társ
má
a l
dés
szü

nak
köl

és mélt. konventet, hogy a missziói segély felemelésével tegye lehetővé, hogy a szükséges helyiség bérlet útján biztosíttassék.

50. szám. Olvastatott az egyházmegyei missziói bizottságnak a lessi és körösnagyrévi lelkészek időszaki jelentésére vonatkozó előterjesztése.

Az egyházmegyei közgyűlés a missziói bizottság felterjesztése alapján a jelentéseket tudomásul veszi.

51. szám. Olvastatott az egyházmegyei missziói bizottság előterjesztése alapján az egyházi törvények II. törvénycikk 48. §-ában, illetve a 21—1907. számú egyházkerületi s a 67—1907. számú egyházmegyei határozatban kívánt a lessi és révi lelkész által beterjesztett kimutatás.

Az egyházmegyei közgyűlés a kimutatásokat helyesnek találja, elfogadja, jegyzőkönyvébe felveszi és az egyházkerületre felterjeszti.

52. szám. A missziói bizottság jelenti, hogy a tatarosi lelkész lakhelyének ügyében a Magyar Aszfalt Részvénytársaság ismételve megkerestetett s az igazgatóság 1908 március 10, illetve 1908 április 16. napján kelt levelében a lelkész részére szükséges lakást felajánlotta, így a kérdés megoldva lévén, a lelkészi javadalom biztosításának szüksége állott elő.

Az egyházmegyei közgyűlés örömmel veszi tudomásul a lakáskérdés szerencsés megoldását, ami a lelkész javadalmazását illeti, az egyházmegye a nagytótfalusi-alap terhére évi 400 koronát mutat ki e célra és megbizza az elnökséget, hogy ennek az összegnek 1600 koronára kiegészítését a kongrua útján és ha ez megfelelő sikerre nem vezetne, missziói segéllyel eszközölje ki. E határozat az egyházkerületi missziói bizottságnak tudomásulvétel végett bejelentendő.

53. szám. A csatári lelkész bejelenti a presbyteriumnak és az egyházközségnek az 1908. évi egyházközségi költségvetésre vonatkozó azokat a határozatait, melyek

szerint az egyházmegye közgyűlésének és az esperesnek figyelmeztetése és utasítása dacára a mutatkozó 98 korona 58 fillér hiánynak eltüntetése végett szükséges adókulcs-változtatást, illetve az adókulcsnak 11 százalékról 28 százalékra való felemelését megtagadta.

Az egyházmegye közgyűlése a csatári egyházközséget az érvényben levő adókulcsnak oly módon való változtatására, hogy ez által az egyház rendes kiadásai fedezve legyenek, azzal a figyelmeztetéssel utasítja, hogy amennyiben az utasításnak egy év alatt eleget nem tesz: az E. T. I. törvénycikk 11. §-a értelmében az adókulcs módosítását saját hatáskörében fogja elrendelni és foganatosítani.

Esperesét pedig már most megbizza, hogy adandó alkalommal, esetleg az egyház látogatásakor világosítsa fel az egyházat arról, hogy a normál adókulcs alkalmazásba vétele mellett, mennyire csökkennének az egyháztagok terhei.

54. szám. A siteri lelkész betérjeszti a siteri egyháznak azokat a határozatait, melyek szerint kimondották, hogy az eddigi adózási rendszert megszüntetik, az E. T. III. törvénycikk 13. §-a alapján a birtok aránylagos kivétési kulcs szerint a készpénzadóztatást léptetik életbe, a lelkész fizetését 1600 koronában, a fitanítóét 1000 koronában, a kántorét 500 koronában a leánytanítóét 1000 koronában állapítják meg és az összes beltisztviselőkre nézve megszüntetik a föld, fa és egyéb terménybeli szolgáltatást és a párbért, kimondották, hogy a belső embereknek ezentul még a lakását sem meszeltetik, mert mindenféle szolgálmány megváltatott. Ez a határozatot a fitanító megfélebbezte.

Mindenekelőtt felhívja az egyházközséget a közgyűlés, hogy az adókulcs megállapítása végett az E. T. III. törvénycikkben előírt szabályszerű eljárást tegye folyamatba és azután a keletkezett iratokat kellően felszerelve a konventhez terjessze fel.

Ezek után az egyházmegye közgyűlése az egyház tisztviselőinek díjleveleit megváltoztató, azonban előkészítetlen határozatokat visszaadja azzal a figyelmeztetéssel, hogy amennyiben az E. T. III. törvénycikk 13. §-ában meghatározott normál adókulcs alkalmazása maga után vonja azt, hogy a tisztviselők készpénzzel fizetessenek, annak kapcsán ugyanis módjában fog állani a terménybeli szolgáltatások megszüntetése. Addig is óvja az egyházat attól, hogy az egyházmegye jóváhagyása nélkül az eddigi adózási rendszert megszüntetve, a tisztviselők ellátását megtagadja, mivel ellenkező esetben a közgyűlés saját hatáskörében fog a törvényellenes eljárás megtorlása és a tisztviselők tekintélyének megvédése végett intézkedni.

55. szám. A pusztatoldi lelkész beterjeszti az egyháztanácsnak és az egyházközségnek azokat a határozatait, melyek szerint kimondották, hogy az eddigi rendszer megváltoztatásával az E. T. III. törvénycikk 13. §-ában megállapított adózási rendszert léptetik életbe, de ennek megfelelőleg a belhivatalnokok díjleveleit is megváltoztatják.

Minthogy ezen határozatoknál az E. T. I. törvénycikk 43. §-ában megállapított szabálytól eltérőleg a névszerinti szavazás mellőztetett, a hiány pótlása, illetve újabb határozat hozatala végett az iratokat az egyházmegye közgyűlése visszaadja.

56. szám. A csatári egyház leányiskola építési ügyében lelkész bejelenti az egyháztanácsnak azokat a határozatait, melyek szerint kimondották, hogy az eddigi tantermet, tanítói lakásul átengedik s 1707 korona 20 fillér költséggel új iskola épületet emelnek, beterjeszti az egyházközségnek azt a határozatát, mely szerint a presbyteri határozat mellőzésével azt mondta ki, hogy nem építtet új épületet, hanem csak az eddigi tantermet bővíteti ki, beterjeszti továbbá az egyházközségi közgyűlés határozata

ellen benyújtott felebbezést, melyben a presbyteri határozat érvényreemelését kéri.

Az egyházmegye közgyűlése lelkész felebbezésének helyt ad, az egyházközségi közgyűlés határozatát megváltoztatja s a presbyterium határozatát jóváhagyva engedélyt ad arra, hogy a csatári egyház a régi leányiskola helyiségét a tanító részére átengedve, 1707 korona 20 fillér költséggel új leányiskola épületet építtessen s jóváhagyja a presbyteriumnak azt a határozatát, mellyel a költségek fedezetéül a magtár-alapot jelölte ki.

Az építkezési engedély kiadására az egyházmegye elnökségét azzal hatalmazza fel, hogy az engedélyt csak akkor adja ki, ha a rendelkezésre álló és szükségelt összeg között levő különbözetre kellő fedezetet mutat ki a presbyterium.

57. szám. A mezőkeresztesi lelkész beterjeszti az egyházközségi közgyűlés és presbyterium határozatait, melyek szerint kimondották, hogy a tanítói lakásokhoz tartozó melléképületeket és a lelkészi udvaron levő istállót és az iskolás gyermekek ürszékeit kijavíttatják, illetve újra építtetik 8000 korona költséggel. A költséget olyként fedezik, hogy 2300 koronát az egyházi alapból, 5700 koronát pedig a debreceni főiskolai pénztárból vesznek kölcsön s a kölcsönöket az eddigi, az osztályba sorozás szerinti adókulcs szerint kivetendő póttadóval tíz év alatt fizetik meg.

Az egyházmegye közgyűlése felhatalmazza az elnökséget, hogy amennyiben a beterjesztett jegyzőkönyvek azon hiánya póttoltatik, hogy azokból kitűnjék az, hogy a határozat névszerinti szavazással hozatott, a beterjesztett határozatot jóváhagyja.

Egyidejűleg elrendeli, hogy amennyiben a határozatok jóváhagyhatók lennének, a kölcsön felvételének végleges jóváhagyása

azok
mon
iskol

közs
dott
korc
2400
és a
mig

nek
egy
fizet
irán
foly

azol
a te

végezték azok az egyházkerülethez felterjesztésnek.

58. a) szám. A zsákai egyház lelkesze beterjeszti azokat az egyházközségi határozatokat, melyek szerint kimondták, hogy 12000 korona költséggel egy harmadik iskolát építenek.

Az egyházmegye közgyűlése a zsákai egyháznak a harmadik iskola építését kimondó határozatát jóváhagyja és az egyházkerülethez felterjesztetni rendeli.

b) Ezzel kapcsolatosan beterjeszti lelkész az egyházközségnek azokat a határozatait, melyek szerint kimondták, hogy a harmadik iskola építési költségeire 12000 korona kölcsönt vesznek fel, annak törlesztésére évenként 2400 korona rendkívüli adót vetnek ki, mely személy után és az állami adó fokozata szerint mindaddig kivetendő, míg a kölcsön letörlesztve nem lesz.

Az egyházmegye közgyűlése a hozott határozatokat jóváhagyja és 12000 korona s évenként személy után és az állami adó fokozata szerint osztályba sorozással kivetendő 2400 korona rendkívüli adóval törlesztendő kölcsön felvételét a zsákai egyháznak engedélyezi és ezeket a határozatokat jóváhagyás végett az egyházkerülethez felterjesztetni rendeli.

c) Kapcsolatosan beterjeszti lelkész az egyházközségnek azokat a határozatait, melyek szerint kimondták, egy harmadik tanítói állás szervezését, a harmadik tanító fizetéseül 400 koronát biztosítottak s ennek kiegészítése iránt a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterhez folyamodnak.

Az egyházmegye közgyűlése, a hozott határozatokat tudomásul veszi s a tanítói díjlevelet akkor fogja megerősíteni és a kerülethez felterjesztetni, ha az állami hozzájárulás, illetve fizetésekiegészítés biztosított.

d) A zsákai lelkész beterjeszti az egyházközségnek azokat a határozatait, melyek szerint kimondták, hogy a terményadózást és a tandíjnak részben termény, részben

pénzben való fizetését megszüntetik s új adókulcsot léptetnek életbe.

Az egyházmegye közgyűlése jóváhagyja azokat a határozatokat, melyek szerint a zsákai egyház kimondotta, hogy a termény adózást és a tandíjnak terményben való fizetését megszüntették, kimondotta, hogy:

1. minden nagykorú egyháztág fizet személy-adót 1 koronát, egy házaspár két koronát.

2. minden kéz után fizetendő 2 kor.

3. minden iskolai növendék után fizetendő 4 kor. tandíj és

4. az ezen felül fedezetlenül maradó szükséglet az állami egyenes, illetve föld, kereseti és jövedelmi adó után vetendő ki. A hozott határozatoknak jóváhagyás végett az egyházkerülethez való felterjesztését elrendeli.

e) Ezzel kapcsolatosan beterjeszti lelkész az egyházközségnek a belhivatalnokok terménybeli járandóságainak megváltása folytán a díjlevelek megváltoztatására vonatkozó határozatait.

Az egyházmegye közgyűlése a hozott határozatokat jóváhagyja s a díjlevelek megváltoztatására vonatkozólag, az egyház és belhivatalnokai között létrejött azt az egyességelevelet, mely szerint a kétszeres búzának métermázsája 12 koronájával, az árpának métermázsája 10 koronájával, a fi- és leánytanító tandíj járuléka egy összegben 476—476 K állapították meg, szintén jóváhagyja és az ennek megfelelőleg módosított három díjlevelet megerősíti és további eljárás végett az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli.

59. szám. A lessi lelkész beterjeszti az egyháztanácsnak azt a határozatát, mely szerint a lelkészi udvaron új melléképület emelését mondotta ki.

Az egyházmegye közgyűlése a lessi

na
rin
gel
40

tes
ho
ké
m
fe
12
ta
7
ve
ac
90

presbyteriumnak azt a határozatát, mely szerint kimondotta, hogy a lelkészi udvaron levő teljesen elavult 2 melléképület helyett új sütő konyhát, istállót, kocsiszint és sertésólat magában foglaló új épületet épít 499 kor. 10 fill. költséggel s a rendelkezésre álló készpénz és adományokon felül szükséges 101 kor. 15 fill. megadása iránt a ref. segélyegylethez fordul, s ha azt meg nem kapná, ez összeget a temető hasznosítási jövedelméből fedezi, jóváhagyja.

60. szám. A nyüvedi lelkész beterjeszti az egyháznak az iskola építésre vonatkozó határozatait, melyek szerint 6399 kor. 85 fill. költséggel új iskolát épít, a költségekből 1982 kor. 42 fillért az egyházfenttartási alapból, 400 koronát pedig kölcsönből fedez.

Minthogy ebben az ügyben úgy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés az E. T. I. t.-c. 43. §-a ellenére nem névszerinti szavazással határozott, minthogy nem jelölte meg, hogy a felveendő kölcsönöket miként törleszti és mert egy el nem idegeníthető alapot akar beépíteni, a hozott határozatok jóváhagyását az egyházmegye közgyűlése megtagadja, s az egyházat szabályszerű eljárás után újabb határozathozatalára utasítja.

61. szám. A darvasi lelkész jóváhagyás végett beterjeszti az egyháztanács 1907 december 20-án 58. sz. a. hozott azt a határozatát, amellyel kimondotta, hogy a lelkész és kántortanítónak eddigi termény fizetésöket súlymértékre átszámítva. a közel tíz éves gyakorlatnak megfelelően, a lelkésznek a 19 métermázsza búzát 21 mm. és 12 kg., a 15 mm árpát 16 mm. 72 kgban; a kántortanítónak 9 mm. 90 kg. búzát 10 mm. 56 kgban és a 7 mm. 92 kg. árpát 8 mm. 36 kgban szolgáltatja ki, mivel az egyházmegyei hatóság által 1899-ben megerősített adókulcs szerint a belhivatalnokok búzafizetésének köble 96 kg. és az árpa köble 76 kilogrammal állapított meg.

és vétetett számításba, amint az a tényleges állapotnak meg is felel.

Kéri tehát e határozatnak — amely új teheremelkedést a gyülekezetre nézve nem jelent — megerősítését és a díjlevelek ezen pontjának ily módon való kiigazítását.

Az egyházmegyei közgyűlés a darvasi egyháznak a belhivatalnokok termény fizetésének 1899 óta használt sulymérték alkalmazását a maga részéről helybenhagyja s a díjlevél ezen pontjának megfelelő kiigazítását elrendeli. Annál inkább, mert ezen rendelkezés az 1899. évben egyházmegyeileg jóváhagyott új adókulcs alkalmazásának természetes folyománya, amelyet már akkor keresztülvezetni kellett volna.

Az iratokat az egyházkerületi irattárban őrzött példányon leendő kiigazítás és tudomásvétel végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszti.

62. szám. A paptamási-i egyháztanács jóváhagyás végett felterjeszti az 1907. év december hó 15-én tartott ülésének 105. számú határozatát, amelyben kimondotta, hogy a lelkész fizetést készpénzre átváltoztatja. Beterjeszti továbbá a határozatnak megfelelően átalakított új lelkész díjlevelet.

Miután a díjlevél átalakítását az E. T. III. t. c. 13. §-ában előírt normál adókulcs alkalmazása tette szükségessé, egyházmegyei közgyűlésünk a 2156 korona 20 fillér készpénzre átalakított lelkész új díjlevelet jóváhagyja és megerősítés végett az egyházkerületre hivatalból felterjeszteni rendeli.

63. szám. Esperes jelenti, hogy a berettyószentmártoni egyháznak az E. T. I. t. c. 15. §. d) pontja alapján 400 korona ideiglenes kölcsön felvételét engedélyezte.

Az egyházmegye közgyűlése az esperes ideiglenes kölcsön engedélyezését tudomásul veszi, azonban utasítja a berettyószentmártoni egyházat, hogy ezt a kölcsönt az év

csöl
120

15.
100

ház
hog
köl
vég
buz

az
pót

végéig fizesse vissza, és ennek megtörténtéről az espereshez tegyen jelentést.

64. szám. A csökmői egyház lelkésze beterjeszti a csökmői egyháztanácsnak azt a határozatát, mely szerint 1200 K ideiglenes kölcsön felvételére kér engedélyt.

Az egyházmegye közgyűlése a csökmői egyháznak engedélyt ad arra, hogy a folyó évre 1200 K ideiglenes kölcsönt vegyen fel, utasítja azonban az egyházközséget, hogy ezt a kölcsönt az 1908. év végéig fizesse vissza, s ennek megtörténtéről az espereshez tegyen jelentést.

65. szám. Esperes bejelenti, hogy az E. T. I. t.-c. 15. §-ának d) pontja alapján a nagyváradai egyháznak 1000 K ideiglenes kölcsön felvételét engedélyezte.

Az egyházmegye közgyűlése az esperes ideiglenes kölcsön engedélyezését tudomásul veszi, azonban utasítja a nagyváradai egyházat, hogy ezt a kölcsönt az év végéig fizesse vissza és ennek megtörténtéről az espereshez tegyen jelentést.

66. szám. A nagyszántói lelkész beterjeszti az egyházközség azon határozatait, melyek szerint kimondották, hogy a templom és lelkészi lak tetőzetét 249 K 60 fillér költséggel újra festetik s a felmerült költség fedezése végett osztályba sorozás útján minden félvéka párbér buza után 65 fillér rendkívülit adót vetnek ki ezen évre.

Az egyházmegye közgyűlése a hozott határozatokat jóváhagyja és az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti az iratokat.

67. szám. A pelbárthidai egyház lelkésze beterjeszti az egyházközségnek az iskola körül megállapított hiányok pótlására vonatkozó határozatait.

Az egyházmegye közgyűlése jóváhagyja a pelbárthidai egyházközségnek azokat a határozatait, melyek szerint kimondotta, hogy az iskolába csappal ellátott bádog-tartályt szerez be, új kutató ását és a fiú- és leánytanulók részére elkülönített ürszéket készített, illetve amennyiben ezeket már az

egyházmegye elnöksége által engedélyezett kölcsönnel, a hatósági sürgető rendelkezés folytán elkészítette: a felmerült 283 korona 68 fillér költség fedezése végett rendkívüli adót vet ki, és pedig a ház és más vagyon nélküli zsellérekre 20 fillért, a csak házzal bíró zsellérekre 40 fillért és a ház- és földtulajdonosokra 40 fillért és annyi 10 fillért, ahány hold földjük van. A kölcsön további engedélyezése végett, mivel pénztári készlet hiánya miatt azt ki nem egyenlithette, az iratokat az egyházkerületi közgyűléshez is felterjeszti.

68. szám. Olvastatnak az egyházmegyei közgyűlés 64/1907. sz. határozata szerint előkészített, az I. t.-cikk 14. §-a i) pontjában s a 110., illetve 120. §-okban előirt szabályrendelet tervezetek, jelesen: az egyházmegye közgyűlésének tanácskozásáról és ügyrendjéről a közgyűlésről elmaradt közgyűlési tagok és a közgyűlésről és a bírósági ülésekről elmaradt tanácsbírákkal szemben követendő eljárásról, az egyházi megbízatás el nem fogadásainak következményeiről s végül az egyházközségek szavazási jogának gyakorlásáról szóló szabályrendeletek tervezeteit.

Az egyházmegyei közgyűlés a tervezeteket változatlanul és teljes egészükben elfogadja, azokat a közgyűlés határozatai közé iktatja, jegyzőkönyvének mellékletéül felveszi, s az elnökséget megbizza, hogy az egyházkerületi közgyűlés által is elfogadott szabályrendeleteknek 300 példányban leendő kinyomatás iránt intézkedjék.

69. szám. Az egyházmegyei közgyűlés egyházmegyei gyámintézeti

pénztárnoknak az egyházmegye eddigi közpénztárnokát, Zsigmond Ferenc ártándi lelkészt választja meg.

70. szám. Az egyházmegyei közgyűlés egyházmegyei nyugdíjintézeti

pénzkezelőnek Zsigmond Ferenc egyház-

71
folytán

72

73
83—19
tók vá
javaslat

74
a népis
szabály

75

76
nák Bé
iskolák
helye p

megyei gyámpénztárnokot választja meg, aki megválasztását elfogadván, egyuttal a közigazgatási pénztárnokságról lemondását bejelenti.

71. szám. Az egyházmegyei közgyűlés a lemondás folytán megüresedett

egyházmegyei közigazgatási pénztárnokságra Konrád Géza lessi lelkészt választja meg.

72. szám. Az egyházmegyei közgyűlés a közigazgatási pénztár átadására a pénztárnokokon kívül Lévai Mihály számvevőszéki elnököt és Varga Gedeon számvevőt küldi ki azzal, hogy az átadásról jelentéseket az esperesi hivatalhoz terjesszék be.

73. szám. A tanügyi bizottság az egyházmegye 83—1907. sz. alatti utasításához képest beterjeszti a tanítók változásainak módozatairól elkészített véleményes javaslatát.

Elfogadtatván közgyűlésünk által, az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz felterjesztetik.

74. szám. Ugyancsak a tanügyi bizottság bemutatja a népiskolai ifjúsági könyvtárak szervezetéről készített szabályzati javaslatát.

Elfogadtatván közgyűlésünk által, az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz felterjesztetik.

75. szám. A tanügyi bizottság felterjesztésével kapcsolatban határozatilag kimondja az egyházmegyei közgyűlés, hogy a tanítók a törvényben elrendelt tanmenetet a nagy szünidőben az órarenddel együtt elkészítvén, minden év szeptember hó 1-ig az iskolaszék elnökénél bemutassák és láttamoztassák.

76. szám. A tanügyi bizottság bejelenti, hogy Csernák Béla, Bugyi Mihály, Barcsai Károly, Csapó Dezső iskolaköri látogatói tisztükről lemondottak, Kiss Elek ur helye pedig halálozás folytán üresedett meg.

Az egyházmegyei közgyűlés nevezett tanférfiak lemondását amidőn elfogadja,

kifejtett buzgó munkásságukért elismerését fejezi ki.

Egyuttal helyökre iskolaköri látogatókul megválasztja: Szabó Bertalan csökmői, Szücs László csatári lelkész, Kajcsa Lajos tanító és Gyáni Ferenc jegyző, végül a bihari körben Kiss Elek helyére Váry András urakat.

77. szám. A debreceni ref. főgimnázium igazgatósága 423—1908. sz. a. megküldött, a Papp Szántó alapítvány elnyeréséért folyamodó Nánássi Imre V. o., Leelőssy István V. o., Szokolai István IV. o. és Szokolai László I. o. gimnázialis tanulók kérvényeit, hogy az egyházmegyei közgyűlés felvételi jogát gyakorolja.

Miután az alapítólevél követelményének Szokolai László I. o. tanuló osztályzata felel meg, az egyházmegye közgyűlése, az alapítvány egyik 100 koronás helyére őt veszi fel olyképpen, hogy mindaddig élvezze gimnáziumi pályáján, míg az alapítványi feltételek reánézve állanak.

A másik 100 koronás alapítványi hely betöltése iránt megkeresi a főgimnázium igazgatóságát azzal, hogy az alapító levél rendelkezésének megfelelően intézkedni sziveskedjék, mivel elsőbbségi joggal bíró, bihari ref. egyházmegyei lelkész gyermeke ez idő szerint föl nem vehető. Az alapítványi osztalék azonban csak folyó tanévre szól.

78. szám. A nagyvárad református tanítóképző intézet igazgatótanácsa kéri az intézet kibővítésére vonatkozó építési terv és költségvetés jóváhagyását. Az új építkezés 88399 korona 69 fillérbe, a régi épület átalakítása 285 korona 36 fillérbe, az összes építkezés tehát 88585 korona 05 fillérbe kerül. Miután ezen összeg az intézet rendelkezésére nem áll, kéri az igazgatótanács azon határozatának jóváhagyását is, hogy ezen összeget a legelőnyösebb ajánlatottevő (5.75 százalék) „Központi Takarékpénztár” fővárosi pénztézettől, illetve az ezen intézettel összeköttetésben levő „Nagyvárad Hitelbank”-tól,

előny
pénz

tézet
egy
ingat
közs
kéri,

Erős
alap
lyez
bíró
felaj
táro
tolá

hog
köz
véte
az

előnyösebb feltételek esetén pedig a debreceni főiskolai pénztárból kölcsön vehesse.

Az egyházmegye úgy az építkezési tervet, mint ennek költségvetését és a szükséges összeg kölcsönvételét jóváhagyólag tudomásul veszi s végleges jóváhagyás végett az iratokat az egyházkerülethez felterjeszti.

79. szám. A nagyváradi református leánynevelő intézet építkezési célból megvásárolván a nagyváradi ref. egyháznak egy 83·8 és egy 4·6 négyszögöl területű ingatlant 1600 koronáért az egyháztanács és az egyház-községi közgyűlés hozzájárulása alapján. Csák Máté lelkész kéri, hogy ezen adásvételt az egyházmegye hagyná jóvá.

Az egyházmegye a vételt, illetve eladást jóváhagyja s végleges jóváhagyás végett az összes iratokat felterjeszti az egyházkerülethez.

80. szám. Molnár Vince darvasi lelkész jelenti, hogy Erőss Lajos ur az édesatyja emlékére tett 400 koronás alapítványt újabb 60 koronával növelte s kilátásba helyezte, hogy amíg egyházkerületi tanácsbíró lesz, tanácsbírói napdíjait ugyanezen célra a darvasi egyháznak fogja felajánlani. Lelkész kéri az erről szóló egyháztanácsi határozat másolatának az alapítványi iratokhoz leendő csatolását.

Az egyházmegye Erőss Lajos ur nemeselelkűségének ezen újabb tanujelét hálás elismeréssel veszi tudomásul, érte Erőss Lajos urnak köszönetet szavaz s erről őt jegyzőkönyvi kivonattal értesíti.

Az egyháztanácsi határozat másolata az alapítványi iratokhoz lesz csatolandó.

81. szám. Szemes László szentjánosi lelkész kéri, hogy az ő napdíjai, amelyek részére az egyházmegyei közgyűléseken és bírói üléseken való részvételért járnak, vétessenek le az ő egyháza terhére, s utaltassanak át az egyházmegye pénztárára.

Az egyházmegye méltányolni kívánja ugyan a szentjánosi egyház lelkészének

kérelmét, mert kívánatos volna, hogy az egyházi tanácsbíráknak sokszor napokig tartó bennléteért a napidíjak ne az egyes egyházakra, hanem ezek összességét terheljék, mindazáltal — fedezet hiányában — az egyházmegye e kérdésben a határozathozatalt egyelőre felfüggeszteni s arra a közeli időre halasztani kénytelen, amikor az egyházmegyei közigazgatási segélyre nézve az egyházkerület és konvent határozatai leérkeznek.

82. szám. Vadon Miklós zsákai lelkész kéri, hogy a zsákai lelkészi jövedelem emelésére rendelt Rhédey-féle 4840 K alapítvány az eddigi takarékpénztár mellőzésével nagyobb kamatjövedelmet biztosító pénzügyintézetnél helyezzék el.

Az egyházmegye hozzájárulását adja ahhoz, hogy az alapítványi összeg nagyobb kamatjövedelmet adó pénzügyintézetnél helyezzék el, de azzal a feltétellel, hogy az intézet ezen magasabb kamatjövedelmet hosszabb időre írásbeli nyilatkozattal kötelezze; erre nézve első sorban az egyházmegye által kijelölt pénzügyintézetek kérdezendők meg, s ki nem jelölt pénzügyintézetek csakis azon esetben jöhetnek tekintetbe, ha a többen jelentékenyen nagyobb jövedelmet nyújtanának s emellett megbízhatóságuk tekintetében semmiféle aggály fel nem merülhet.

83. szám. Bugyi Mihály hegyközujlaki lelkész engedélyt kér segédlelkész tartására, kéri e célból államsegély kieszközlését s végül azt, hogy egyháza a lelkész járandóságok pontos kifizetésére szoríttassék.

Az egyházmegyei közgyűlés a segédlelkész tartását engedélyezi. A kérelem többi részére nézve nem hoz határozatot, mert az államsegélyre nézve, a segédlelkész alkalmazása hivatalból történik majd intézkedés. A járandóságok pontos kiszolgáltatása

hogy
épüle
64 fi
el. A
nak
folya
iskol
tanító
kimo
kama
sanak

megy
az eg

egyhá
díját
tárból
az eg

kérdésében pedig a számvizsgálók jelentése alapján már intézkedés történt.

84. szám. A csatári egyház kéri az egyházmegyét, hogy a takarékmagtár tőkéjétől kért és orgona csinálásra, épület javításra és más célokra igénybe vett 1217 korona 64 fillér kölcsönnek visszafizetését az egyháznak engedné el. A kérvényben említetik az is, hogy a takarékmagtárnak most meglevő 1400 korona készpénzből és a nyár folyamán befolyó jövedelem egy részéből az egyház egy iskolatermet kíván építtetni, a régi iskolatermet pedig tanítói lakássá alakítja át. Kéri továbbá az egyház annak kimondását, hogy a magtár buza tőkéje, valamint annak kamatai egyházi és állami hátrányokért ne foglaltathassanak le.

Az egyházmegyei közgyűlés az utóbb említett kérelmet, mint lehetetlent, nem teljesíti. A takarékmagtárból kölcsön vett 1217 K 64 fillérre nézve az egyház kérelmét csakis azon esetben teljesíthetné, illetve érdemi döntés tárgyává csakis azon esetben tehetné az egyházmegye, ha az egyház számszerűleg és okiratokkal igazolná, hogy az említett összeget milyen célokra fordította. A meglevő 1400 koronára nézve már előzőleg határozott az egyházmegye, s így e kérdés újabb döntés tárgyává nem tehető.

85. szám. A fugyi-i ref. egyház kéri az egyházmegyét a parochiális könyvtár ez évi 10 korona díjának az egyházmegye pénztárból leendő kiutalására.

Miután fedezet a kérelem teljesítésére nincs, az egyházmegye a kérelmet pártolólág az egyházkerülethez terjeszti fel.

86. szám. A lessi egyház presbyteriuma kéri az egyházmegyét, hogy a parochiális könyvtár ez évi 10 K díját utalná ki az egyházmegye az egyházmegyei pénztárból, fedezet hiányában pedig terjesztené fel a kérelmet az egyházkerülethez.

Fedezet hiányában az egyházmegye a kérelmet pártolólág terjeszti fel az egyházkerülethez.

87. szám. A pelbárhidai egyháztanács kéri az egyházmegyét, hogy a 10 K 1908. évi parochiális könyvtári díjat fedezné az egyházmegye valamely egyházmegyei segélyalapból, ha pedig ilyen alap nem lenne, a kérelmet hasonló értelemben terjesztené az egyházkerület elé.

Fedezet hiányában az egyházmegye a kérelmet pártolólág terjeszti fel az egyházkerülethez.

88. szám. A nagyváradai egyház iskolai célokra teleket vásárolt az ujjvárosi lelkész lak szomszédságában. A telek nagysága 129 9 négyszögöl s az ára 6000 korona. Az egyháztanács és egyházközségi közgyűlés jóváhagyó határozata után kéri most az egyházmegye jóváhagyását. E telekvétel ügyében már egyizben kötött szerződés, de a tervrajz helytelen volta folytán teljesen új okiratokat kellett készíteni.

Az egyházmegye a vételt jóváhagyólag tudomásul veszi, s a szerződés végleges jóváhagyása céljából az összes iratokat az egyházkerülethez terjeszti fel.

89. szám. Debreczeni Lajos nagyváradai lakos panaszkolja, hogy a borsi egyház részére általa adományozott 1000 koronát az egyház nem harang vételre fordította, mint ahogy ő kívánta, hanem a hivek adóterhének csökkentésére. Kéri az egyházat arra kötelezni, hogy adományát az alulírt célra fordítsa

Az egyházmegye az összes iratokat azon utasítással küldi ki, — az egyháznak, — hogy az egyház igyekezzék az adományozóval békésen megegyezni s azután az adomány elfogadása iránt hozzon szabályszerű határozatot s ezt az egyházmegyének mutassa be.

90. szám. Molnár Vince darvasi lelkész jelenti, hogy özvegy Szabó Istvánné, Szabó István alapítvány címen 1000 koronát adományozott a darvasi egyháznak, hogy ennek jövedelméből a mindennapi és ismétlődő iskolások részére egy vasárnapi külön vallás óra tartassék, az órát adó a jövedelemmel díjaztassék. Lelkész kéri ezen nagy-

lelkü cselekedet jóváhagyó tudomásul vételét. Az egyháztanács az adományt elfogadta.

Az egyházmegye az adományozó nemeslelkűségéről tanuskodó alapítvány egyháztanácsi elfogadást jóváhagyólag tudomásul veszi s a közgyűlés hálás köszönetét az adományozó előtt jegyzőkönyvi kivonat útján tolmácsolja; Az egyházközséget pedig felhívja az egyházmegye, hogy az alapítványról alapító levelét készíttessen s azt jóváhagyás végett mutassa be.

91. szám. Holkó József pelbárthidai lelkész arra kéri az egyházmegyét az egyháztanács nevében, hogy a f. évi január 19-én egyházfivá választott Nemes Istvánt vagy mentené fel az egyházmegye az egyházfi tisztség viselése alól, vagy pedig, amennyiben a felmentésre ok nincs, marasztalja el őt az egyházmegyei szabályrendeletben megállapított felmentési díj megfizetésében. Nemes István ugyanis az esküt nem volt hajlandó letenni s kijelentette, hogy az egyházfiságot nem fogadja el, mert ő 40 éves elmúlt és apósával egy kenyéren él. Az egyháztanács szabályszerűen hozott határozatával őt nem mentette fel. hanem kimondotta, hogy ha a tisztséget nem fogadja el, köteles lesz a szabályrendeletben megállapított felmentési díjat megfizetni. Nemes István ezen határozata ellen nem felebbezett.

Miután az egyháztanácsi határozat nem tartalmazza azt, hogy az egyházfiság el nem fogadása esetén Nemes István mily összegű felmentési díjat lesz köteles fizetni, az egyházmegye a hozott határozatot megsemmisíti és az egyháztanácsot szabályszerű határozat hozására utasítja.

92. szám. Surányi Lajos szalárdi lelkész bejelenti, hogy a szalárdvidéki takarékpénztárnál, hetenként kétszer, szerda és péntek délelőtt 9—12 óráig pénztárnoki teendőket végez. Miután ezen foglalkozás a lelkészi teendők elvégzésében nem hátráltatja, engedélyt kér, hogy ezen foglalkozást tovább folytathassa.

Az egyházmegye a kért engedélyt az

E. T. I. t.-c. 143. §-a alapján megadja, azon feltétellel, hogy lelkész elsősorban az esetleg felmerülendő egyházi teendőket tartozik ellátni.

93. szám. Forró Károly és társai 1908 január 21-én felebbezést adtak be a hegyközujlaki ref. egyháztanácsnak 1908 január 16-án hozott ama határozata ellen, melynél fogva a Bodó Mihály volt egyházi gondnok korporsójára Bodó László gondnok és két presbyter társa által az egyháztanács megkérdezése nélkül rendelt koszoru ára elfogadtatott úgy, hogy ezen 16 kor. 64 fillér, a Bodó Mihály által az egyház részére adományozott 30 koronából lesz kifizetendő. Bugyi Mihály lelkész felebbezési határidőn kívül benyújtott felebbezésében a felebbezők panaszát jogosultnak s a határozatot megsemmisítendőnek mondja.

Az egyházmegye, miután az egyház, az egyháztanács előzetes meghallgatása nélkül semmiféle kiadással meg nem terhelhető, a hegyközujlaki egyháztanácsnak 1908 január 16-án néhai Bodó Mihály koszorujára vonatkozólag hozott határozatát megsemmisíti, a koszoru árát az egyház terhére el nem fogadja, hanem annak viselését a megrendelőkre hárítja.

94 szám. Antal Jenő és 6 társa mezőtelki lakosok felebbeznek az egyháztanácsnak 1908 március 29-én hozott ama határozata ellen, melynélfogva kimondották, hogy a pályázó két segédlelkészt Földeákon és Püspökladányban egy 6 tagu küldöttség az egyház költségén fogja meghallgatni.

Mielőtt az egyházmegye a kérdés érdemi részében döntést hozna, megsemmisíti az egyháztanács idézett határozatát azért, mert a határozat nem említi meg, hogy a küldöttség költsége számszerűleg milyen összegig terjedhet s amennyiben a látogatás már megtörtént volna, mennyi volna az egyház terhére utalandó összeg. Utasítja azért az egyháztanácsot, hogy az

összeg határozott megemlítésével hozzon új határozatot.

95. szám. Kiss Antal lelkész a berettyószentmártoni takarékmagtár új alapszabályait jóváhagyás végett beterjeszti. Az új alapszabály a 237—907. számú egyházmegyei határozat értelmében lett megalkotva.

Az egyházmegye az új alapszabályokat jóváhagyja s jóváhagyási záradékkal ellátja.

96. szám. Varga Gedeon lelkész a fugyivásárhelyi takarékmagtár új kezelési szabályzatát jóváhagyás végett bemutatja.

Érdemi határozat meghozatala előtt az egyházmegye az alapszabály tervezetét a számvevőségnek megvizsgálás végett kiadja.

97. szám. Nagy Elek fugyi-i lelkész jóváhagyás végett beterjeszti a fugyi-i takarékmagtár új alapszabály tervezetét. Az 1907 szeptember 5-én tartott egyházmegyei közgyűlés döntés előtt szükségesnek tartotta az alapszabálytervezetet megvizsgáltatni abban a tekintetben, hogy a számítások és számadások helyesek-e és hogy az alapszabályok biztosítják-e a megfelelő jövedelmet. Lévai Mihály számvizsgáló e vizsgálatot megejtve, jelenti, hogy az alapszabályok minden tekintetben elfogadhatók, csupán a 9-ik pontban említett 30 liter kamatot találja mérséklendőnek 15 literre.

Az egyházmegye a bemutatott alapszabályokat a számvizsgáló által javasolt azon módosítással, hogy 30 liter kamat helyett csupán 15 liter kamat szedhető, jóváhagyja s jóváhagyási záradékkal látja el.

98. szám. Sipos János pósalakai lelkész jelenti, hogy a kivetett iskolai pótdóból 837 korona folyt be. Többet bevenni nem lehet, mert a baptisták két év óta nem fizetnek, a rendes egyháztagek pedig a rájuk kivetett adót mind lerótták.

Az egyházmegye azon utasítással veszi tudomásul a jelentést, hogy az egyházból kiváltak ellen törvényszerint érvényesíthető követelések behajtása iránt a presbyterium

intézkedjék. Egyuttal felhívja őt az egyházmegye, hogy az építendő iskola tervrajzát haladéktalanul mutassa be.

99. szám. A furtai ref. egyháztanács 12/1908. sz. határozatát beterjeszti annak a kérdésnek eldöntése tárgyában, hogy: vajjon az elemi csapások következtében elengedett földadók kiutalandók-e, a földek haszonélvezőinek a belhivatalnokoknak, mint tulajdonképpen kárvallottaknak?

Az egyházmegye közgyűlése kimondja, hogy az elengedett földadók a földek haszonélvezőit, tehát ez esetben a belhivatalnokokat illetik.

100. szám. Dr. Thury Kálmán ügyész az egyházmegye 145/1907. sz. végzésére vonatkozással beterjeszti indokolt véleményét a mezőtelki-i egyháznak azon kérelme tárgyában, hogy a legelő elkülönítési perben felmerült 413 korona 70 fillér perköltséget az egyház részére az egyházmegye egészben, vagy részben térítse vissza.

Az egyházmegye közgyűlése az ügyészi indokolás alapján a mezőtelki-i egyházat kérelmével elutasítja.

101. szám. A szentjánosi ref. egyháztanács tudomásul vétel végett, beterjeszti az 1907. év deczember 26-án tartott ülésének 67. sz. végzését. Amelyből kitűnőleg mélt. Lukács Antal róm. kath. főúr a szentjánosi ref. egyháznak 1000 (egy ezer) koronát adományozott, azzal a kikötéssel, hogy abból:

a) 500 kor. „*Lukács Antal szentjánosi ref. egyház fentartási alapja*“ címet viseljen. Kamatai mindaddig a tőkéhez csatoltassanak, míg az egyház fentartási szükségletét teljesen fedezni fogja.

b) 500 kor. pedig „*Lukács Antal légátás járatási alap*“ címen kamatoztassék. A kamatok csakis ünnepkövetek javadalmazásául használhatók fel, olyképp, hogy a kamat 3 részre osztva, a három ünnepi követ egyenlően részesüljön ebben.

Az egyházmegyei közgyűlés a szentjánosi ref. egyháztanács jelentését örvendetesen tudomásul veszi. Lukács Antal ur

öméltóságának fenkölt lelkiütre és nemes emberbaráti szivre valló adományáért a jegyzőkönyvi szám megküldésével hálás köszönetét kifejezi, végül felhivja az egyháztanácsot az alapító levél kiállítására és közgyűlésünk elé felterjesztésére.

102. szám. A jákóhodosi ref. egyház az egyházmegye 150/1907. sz. végzése értelmében a szabályszerű presbyteri és egyházközségi határozatok kapcsán betérjeszti a községgel utólagosan kötött azt a szerződését, amelynél fogva az egyház a tkkönyvi tulajdonát képező iskolai épületeket, tanítói földeket, annak idején iskolai célokra a közigazgatási községnek haszonélvezetébe átbocsátotta.

Az egyházmegyei közgyűlés a maga részéről tudomásul veszi a szerződést és utasítja egyháztanácsot, hogy azt a községi előljáróság útján jóváhagyás végett a közigazgatási hatósághoz terjessze.

103. szám. Pótor Mihály csatári egyháztag, akit a zsatári presbyterium a folyó évre adószedő egyházfinak megválasztott, a csatári presbyterium 33—1908. számú végzését, amely szerint őt a presbyterium az egyházfi tisztség alól nem mentette fel, megfélebbezi.

Az egyházmegyei közgyűlés Pótor Mihály felebbezését elutasítja, mert az E. T. I. törvénycikk 110. §-ában felsorolt mentesítési okok ezidőszert nem forognak fent, mivel, amint a presbyteri jegyzőkönyvből kitetszik, őt a folyó évben a katonai szolgálat az egyházfi kötelességek teljesítésében nem akadályozza, ami pedig a mezei munkát illeti, az adószedést oly időben is végezheti, amikor a mezei munka szünetel.

104. szám. Az egyházmegyei közpénztáros betérjeszti az egyházmegyei közpénztár 1908. évi költségvetését, amely 4559 korona 66 fillér szükséglettel szemben 4559 korona 66 fillér fedezetet mutat ki.

A költségvetést az egyházmegyei közgyűlés minden tételében jóváhagyja s a

közpénztáros indítványára az egyházmegyei tanító képviselők napdíját 4—4 koronában, a számvevőszék tagjainak fuvar és napdíját pedig személyenként 6—6 koronában állapítja meg.

105. szám. A számvevőszék elnöke beterjeszti az egyházmegyei lelkészi gyámintézet 1908. évi költségelőirányzatát, amely 12779 korona 37 fillér fedezettel szemben 12779 korona 37 fillér szükségletet mutat ki; ez utóbbi összeg magába foglalja az egyenlegül beállított 3784 korona 37 fillér is.

A költségvetés jóváhagyatik.

Bíróági ülések:

106. szám. Elnök bejelenti, hogy Nádudváry Lajos és Kiss Elek tanácsbírák elhalálozása folytán az időszak tanácsban megürült helyek betöltendők.

Az egyházmegyei bíróság a rendes tagok közé a szükséghez képest Szemes László és Kurovszky Ferenc tanácsbírákat s ezeknek helyébe a póttagok közé: Lévai Mihály és Tatár Zoltán tanácsbírákat hívja be s így az időszak tanácsot az elnökségből Szemere László, Csák Máté és Kurovszky Ferenc rendes, valamint Dr. Miskolczy Ferenc, Lévai Mihály és Tatár Zoltán póttagokból alakítja meg.

107. szám. Esperes elnök jelenti, hogy az időszak tanács a csökmői lelkészválasztás ügyében 1907 december 14-én bíróági ülést tartott s ítéletével a választást megerősítette.

Az egyházmegyei bíróság a jelentést tudomásul veszi.

108. szám. A bihari egyházmegye fegyelmi bírósága Józsa Gábor volt pósalakai, jelenleg tóti-i lelkész fegyelmi ügyében 1908 április 23-án a következő *ítéletet* hozta:

A fegyelmi bíróság Józsa Gábor lelkészt azon cselekménye miatt, hogy a pósa-

lakai egyház tulajdonát képező, 36 korona 48 fillér betéti tőkét tartalmazó takarékpénztári könyvet megtartotta, s az egyháznak kiadni nem akarta, az V-ik t.-c. 34. §-a 3. pontjában körülírt fegyelmi vétségben vétkesnek mondja ki s ezért őt feddésre ítéli.

Kötelezi Józsa Gábort, hogy 11 korona 90 fillér eljárési költséget az egyházmegyének 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett fizessen meg.

A Józsa Gábor által időközben beadott betéti könyv a pósalakai egyháznak, mint jogos tulajdonosnak, kiadatni rendeltetik.

A harangpénzek szabálytalan kezelése miatt indított fegyelmi eljárást a fegyelmi bíróság megszünteti s a harangpénz beszedésére nézve teendő intézkedések elrendelése végett az ítéletet az esperessel közölni rendeli.

109. szám. Az egyházmegyei bíróság mint közigazgatási bíróság Váradi Lajos hegyközujlaki lakosnak Dorogi Imre presbyterre választása ellen beadott felebbezése folytán 1908 április 23-án a következő *ítéletet* hozta:

Az egyházmegyei bíróság az 1907. december 1-én Hegyközujlakon megtartott presbyterválasztás ellen beadott felebbezést visszautasítja.

A választást azonban a hivatalból konstatált szabálytalanságok miatt egészben megsemmisíti s a presbytériumot új választás megtartására utasítja.

A közigazgatási gyűlés jegyzőkönyvének 1., 29., 70., 73., 104 és 105. számait jegyzette: Csernák Béla egyházi jegyző; 30., 47., 62., 63, 74., 77., 100 és 103 számait jegyzette: Kiss Antal egyházi jegyző; 48., 61 és 68. számait jegyzette: dr. Hegyesi Pál világi jegyző; 69., 78., 100., 104 és 105. számait jegyzette: dr. Thury László világi jegyző.

A közgyűlés jegyzőkönyvét hitelesítették.
Nagyváradon, 1908. évi április hó 28-án.

Sulyok István,
esperes.

Tatár Zoltán,
e. m. tanácsbíró.

Bary József,
e. m. gondnok.

A bírósági ülés jegyzőkönyvét aláírták:

Sulyok István,
esperes egyh. eln.

Bary József,
gondnok velnök.

Dr. Thury László,
jegyző.

Kiss Elek.

1846—1908.

Kiss Elek ügyvéd, a bihari református egyházmegye világi tanácsbírája, szül. Biharmegyében Jákóhodos községben. Elemi iskoláit szülőfalujában elvégezve, előbb a békési református, később a nagyváradi premontrei, majd a debreceni református gimnázium növendéke lett s ott tette le az érettségi vizsgát. Jogi tanulmányait Debrecenben elvégezve, Budapesten letette a szigorlatokat s ügyvédi oklevelet szerzett. Előbb vármegyei jegyző, majd a lessi főszolgabírósnál esküdt lett. Rövid egy év múlva a szalárdi szakasz főszolgabírójává választják. A szalárdi főszolgabírói széket rövid ideig töltötte be, mert a megyei közönség bizalma a központi járás főszolgabírói székébe ültette, s itt szolgált 1895. év végéig, amikor nyugalomba vonult, Nagyváradon ügyvédi irodát nyitott, s e téren működött haláláig.

Bár ugy megyei hivataloskodása, mint ügyvédsége alatt hivatalos elfoglaltsága csaknem minden idejét lekötötte, mégis egyháza iránti igaz szeretete arra készítette, hogy annak ügyei intézésében részt vegyen. A nagyváradi református egyháznak éveken át presbitere volt s kötelességét buzgón teljesítette. De nemcsak e szűkebb körben működött, mert a bihari egyházmegye is hamar megismeri s 1876-ban világi jegyzővé választja. E tisztséget csak pár évig viseli, mert 1882-ben az egyházmegye presbiteriumának többsége a diszes világi tanácsbírói szék elfoglalására hívta fel. E tisztséget élete utolsó pillanatáig viseli. Ez idő alatt több ízben mint az egyházmegye világi képviselője vett részt az egyházkerületi közgyűléseken. Az 1895—93. évi országos zsinaton, mint a bihari egyházmegye világi pótképviselője vett részt.

Egyháza iránti igaz szeretet, hűség, buzgóság, lelkiismeretesség jellemzik. Ott találjuk mindenütt, hol Isten országa építésénél munkáskézre volt szükség, az egyház ügyei intézésében fáradtságot nem ismer, s ennek ügyei intézésében nyert megbízatás elől soha

ki nem tér. Elhunyt a egyházmegyénkre igaz veszteség, mert benne egy igazat veszítettünk el.

Az 1907. év végén súlyos betegségbe esett, melyből látszólag kigyógyult, de csak látszólag, mert 1908. év elején a betegség ismét megtámadta s január hó 7-én megszűnt élni.

A vármegye a város előkelősége, s a bihari református egyházmegye igaz részvétellel kísérte el sirjához.

Legyen áldott emlékezete.

Nádudvary Lajos.

1849—1908.

Egyik kiválóan érdemes tanácsbirája hunyt el bihari ref. egyházmegyénknak 1908. évi március hó 19-én, Nádudvary Lajos borsi lelkész személyében, kiben gyülekezete a hű pásztort, ref. egyházmegyénk a mindig szolgálatra kész, s megbízatásaiban pedanságig pontosan eljáró hivatalnokot, a lelkészi kar pedig a legjobb szívű kollégát és barátot veszítette el. Nem jött váratlanul halála. Előkészítette azt a hosszas, súlyos betegség, melynek emésztő kinjai közül nem vala többé e földi életre gyógyulása.

Nádudvary Lajos szül. Debrecenben, 1849-ben, egyszerü, de neves polgári családból. Szülői jómódu iparosok voltak, kik tanulni vágyó Lajos fiukat tudományos pályára szánván, elemi iskoláinak elvégzése után a középiskolába adták be, ki ugy ennek osztályai-ban, mint a theologiai tudományok tanfolyamán mindig jó előmenetelt mutatott föl. Tanulmányai bevégezése után Borson lett Daróczi János lelkész oldala mellett előbb segéd-, majd annak halála után helyettes-, s végül 1875 március 7-én közfelkiáltással történt megválasztatása után rendes lelkész.

Szerető gondoskodásának különösebb tárgyát képezte családja mellett, gyülekezete. Ennek érdekét, javát munkálta fáradhatatlanul, csöndesen és zajtalanul működve ugyan, de mindig eredményesen. Anyagilag szeretett előhaladni egyháza dolgaiban, de mindig számitással, s kikerülve azt, hogy a hivek megterheltesse. Ideája volt, hogy a kivetést kerüljék, s mindig azt monda: csináljuk, ahogy tudjuk és tőrjünk. E célból igyekezett alapokat gyűjteni; így az ő tevékenyebb buzgólkodása hozta létre közadakozás útján a magtári tőkét, mely ma 100 mázsán felüli buzamennyiségből és több mint 2400 korona készpénzből áll. Mintegy 10 éve pedig a jobbmódu gazdák kezessége mellett — kik 1000 korona felpénzt adtak — vétetett az egyház, illetve község részére egy cséplőgépet, mely ma már a teljes vételárat nemcsak, hogy letörlesztette,

de 4 év óta önmagának keres 1000—2000 korona között, s ez évi jövedelem minden évben egyenlő részben az egyház és község céljaira adományoztatik, illetve használtatik fel. Az ilyen előrelátó gondoskodás eredményezte azt, hogy lelkipásztorkodása ideje alatt az egyházi épületek jókarba hozattak, s a közel jövőben templomuk renoválása is kivihető leend.

Az egyházmegyei papságnak népszerű, tipikus alakja volt, ki kollégáit őszintén szerette, miért is kartársai bizalma előbb a köz-igazgatási pénztárnoksággal tüntette ki, majd tanácsbíróvá, s gyámpénztárnokká választotta meg, s e tisztségeket hosszas éveken át haláláig viselte hűséggel.

Társadalmi téren is munkálta hivei javát, kik ügyes-bajos dolgaikban nem egyszer fordultak hozzá s elvállalt kötelezettségeit mindig kedvező eredménnyel végezte be. Igazi elemében volt, ha valakivel jót tehetett. A község ügyei iránt is melegen érdeklődött, s annak kormányzásában folytonos képviselőtestületi tagsága révén tevékeny részt vett, s munkássága itt ugyszólván nélkülözhetetlen vala. Nagyrabecsült tagja volt a törvényhatósági bizottságnak is, mely kitüntetések mind az ő személye iránt megnyilvánuló tiszteletnek és szeretetnek, valamint a közéletben való szereplésre rátermettségének fényes bizonyosságai. Halála nagy veszteség magánosokra és közügyre egyaránt, s életideje felől még élhetett volna is, hiszen csak 58 éves volt. Kivánta a halált, melyhez el is készült, szívére tévén a kezét barátai előtt, így szólott: „itt belől tiszta, nyugodtan halok meg.“ Csak egytől félt mindig, hogy t. i. a végórában majd nagy kinjai lesznek, pedig ő csak ugy csendesen szeretne elaludni, hiszen szenvedett az életben eleget, nem panaszkodott ugyan sohasem, de csak ő tudja, hogy nagyon sokat szenvedett, megérdemelné hát, ha csak ugy elszenderedve hunyna el. És így is történt.

Papok, tanítók, a jó barátok és tisztelők nagyszámu részvétele mellett március 21-én délelőtt temettük el pár évvel előbb elhunyt felesége mellé. Éppen tavasz kezdet volt. A nap teljes verőfényében ragyogott, a halált újraébredés váltá fel a természetben, mintegy példázva előttünk a gyász e bánatos órájában is vigasztalásunkra a halhatatlanságot, az örök életet. Hisszük is, hogy csak teste lesz porrá a sirban elköltözött kedvesünknek, de lelke él örökké, s véle egykor találkozunk ama jobb hazában.

Pihenjen sirjában csendesen, s legyen áldott közöttünk emlékezete.

Keresztesi Károly, ref. lelkész.

Makay Károly.

1841—1908.

Egyházmegyénk fájdalmas szívvvel teszi maradandóvá jegyzőkönyvében néhai Makay Károly volt élesdi lelkész emlékezetét. A protestáns lelkész legszebb jellemvonása — a szelidség, feddhetetlen jellem, odaadó lelkipásztori működés teszik őt emlékeztessé ugy lelkésztársai, mint egyházának hivei előtt.

Szerető szíve, mely mindent felölelt, mi jó és nemes, akkor szünt meg dobogni, midőn kitartó munkásságának gyümölcseit, az ujonnan felépült diszes templomot és kényelmes paplakot, melyek — lehet mondani — az ő fáradhatatlan szorgalmának és energiájának köszönhetik létezésüket, teljesen elkészülve adta át hiveinek és utódainak.

Makay Károly szül. Kisujszálláson, 1841. évi június hó 1-én. A gimnáziumi osztályokat szülőföldjén, Eperjesen és Debrecenben a theológiával együtt 1865-ben elvégezvén, a törökszentmiklósi népes egyházban, mint akadémikus rektor két évig működött. Az első lelkészképességi vizsgát 1867-ben letévén, Kenderesen egy évig mint segéd, egy évig mint helyettes lelkész végezte a papi teendőket. Innen Élesdre jövéen, mint segédlelkész, két évi szolgálat után, felismervén az élesdi hivek, káplánjukban mindazon tulajdóságokat, melyek egy jó lelkipásztorban megkívántatnak, egyhangúlag rendes lelkészekül választották meg. Harminchét évig volt egyfolytában egyházának jóra és nemesre vezérlő lelkipásztora. Legyen áldott emlékezte.

Nánássy Imre.

1856—1908.

Nánássy Imre szül. 1856 április 22-én, Debrecenben. Elemi és gimnáziumi tanulmányait 1875-ig, a theológiai tanfolyamot pedig 1879-ben ugyanott bevégezvén: a biharmegyei Örvénden lakó Beöthy családhoz megy nevelőnek. A következő 1880-ik évben esküdt felügyelő és köztanító, s a Zengey-féle nevelő intézet óradója. 1881 augusztus havától segédlelkész Révész Bálint püspök, 1882 január 10-ig pedig Lukács Dániel mezőturi esperes mellett. Időközi lelkész Mezőtelkiben 1882 január 10-ig, rendes lelkésszé választatott ugyanazon év május 20-án. Nőül vette 1884 március 7-én Almássy Ilonát.

Munkáskeze nyomán ércnél maradandóbb emlék az anyagilag rendezett, valláserkölcseleg emelt mezőtelki református egyház s a kezdeményezésére alakult egyházmegyei lelkésztemetkezési pénztár.

Sok küzködés után legyen álma csendes, emléke áldott.

**A bihari ref. egyházmegye közgyűlésének tanácskozási
szabályai és ügyrendje.**

(Az egyházi törvények I. törvénycikk 57. §-ához.)

I. FEJEZET.

A közgyűlés ideje, helye és összehívása.

1. §.

Az egyházmegyei rendes közgyűlés évenként kétszer tartatik.
Az elnökség rendkívüli közgyűlést hívhat össze valahányszor
azt a szükség és a körülmények igényelik.

2. §.

A közgyűlést az esperes és az egyházmegyei gondnok együtt
hívják össze.

Ha az esperesi, vagy az egyházmegyei gondnoki állás ürese-
désben van, az esperest az egyházi, az egyházmegyei gondnokot
pedig a világi, ebben a hivatalában legidősebb, tanácsbíró helyettesíti.

3. §.

A közgyűlés helye Nagyvárad.

Rendkívüli esetben, ha a közgyűlésnek Nagyváradon megtar-
tása akadályba ütközik, az elnökség a közgyűlést az egyházmegye
területén más alkalmas helyre is összehívhatja.

4. §.

A közgyűlésnek a naptár szerint megjelölt napját s a helyi-
séget, ahol a közgyűlés tartatik, a közgyűlés összehívására joga-
sítottak együtt határozzák meg,

5. §.

A közgyűlés összehívása meghívó, illetve körlevél kibocsátá-
sával történik, mely a közgyűlésnek a presbyterium által választott

tagjai részére az egyházközség presbyteriumával, a közgyűlés többi tagjaival pedig személyesen küzlendő.

A meghívó levelet a területükön lakó közgyűlési tagokkal a lelkeszi hivatalok közlik s a közlést igazoló elismervényt az esperesi hivatalnak beküldik.

Az idegen egyházmegye területén lakó közgyűlési tagokkal a közgyűlés ideje és helye posta útján közöltetik.

6. §.

A meghívó levelet a rendes közgyűlés határnapja előtt legalább 8 nappal, a rendkívüli közgyűlés határnapja előtt pedig legalább 3 nappal az esperesi hivatal küldi szét.

7. §.

A meghívó levél tartalmazza:

1. a közgyűlés idejét, a megnyitás órájának megjelölésével,
2. a közgyűlés helyét, a helyiség megjelölésével,
3. a közgyűlés legfontosabb tárgyait.

II. FEJEZET.

A közgyűlés tárgya és a napirend.

8. §.

Az egyházmegyei közgyűlés hatáskörébe tartozó ügyeket az egyházi törvények I. törvénycikk 56. §-a határozza meg.

9. §.

Az indítványok mindig írásban adandók be.

A rendes közgyűlés tanácskozása alá terjesztendő ügyek az espereshez a meghívó levél kibocsátása előtt terjesztendők be. A meghívó levél kibocsátása után beterjesztett ügyek, ha az esperes, vagy az egyházmegyei gondnok azokat sürgőseknek találja a közgyűlés tárgysorozatába utólag szintén felvehetők és a közgyűlés tárgyalása alá bocsáthatók.

Az ekként a közgyűlés tárgyalása alá bocsátandó ügyek pót-tárgysorozata, valamint a nagyváradi lapban a közgyűlés napját megelőzőleg legalább egy nappal lehetőleg közzéteendő.

Az elnökség előterjesztésére a közgyűlés többségének a hozzájárulásával kivételesen a később beérkezett ügyek is tárgyalás alá bocsáthatók.

10. §.

A rendkívüli közgyűlésen csak a meghívó levélben megjelölt ügyek tárgyalhatók.

11. §.

A tárgysorozatot az esperes és az egyházmegyei gondnok és pedig lehetőleg az egyházmegyei közgyűlés hatáskörébe utalt ügyeknek az egyházi törvények I. törvénycikk 56. §-ában felsorolt sorrendjében állapítja meg. A közgyűlés a tárgyalás alá bocsátott ügyeket rendszerint a tárgysorozat sorrendjében veszi tárgyalás alá.

A közgyűlés azonban egyes ügyeknek a tárgysorozat sorrendjétől eltérőleg, előbb, vagy utóbb tárgyalását rendelheti el.

12. §.

A tárgyalás alá vett ügyre vonatkozólag előterjesztett indítványok, a tárgyalás alá vett ügyek együttesen tárgyalandók. Ezeket az indítványokat előzetesen bejelenteni nem kell.

A tárgyalás alá vett indítványt az indítványozó visszavonhatja. Ha azonban azt a szavazati joggal bíró közgyűlési tagok közül valaki sajátjává teszi s mint ilyet tárgyaltatni kívánja, az indítvány tárgyalása folytatandó.

13. §.

Az elnökség kívánatára a tárgyalás alatt álló ügyre vonatkozó indítványok írásban adandók be.

14. §.

A közgyűlés tárgysorozatába felvett ügyeket az egyházmegyei jegyzők adják elő, akiknek az ügyek tanulmányozás végett a közgyűlés határideje előtt kellő időben az elnökség által kiosztandók.

Az előadó, az általa előadott ügyre vonatkozólag határozati javaslatokat készít, amelyet írásba foglalva az ügy irataihoz csatol.

III. FEJEZET.

A tanácskozás.

15. §.

A tanácskozást mindig kettős elnökség vezeti. (E. T. I. törvénycikk 54. §.)

Ha valamelyik elnök az elnöklésben akadályozva van, vagy az esperesi, az egyházmegyei gondnoki állás üresedésben van, az esperest az egyházi, a gondnokot a világi, ebben a hivatalában legidősebb tanácsbíró helyettesíti.

16. §.

Az egyházmegye közgyűlése nyilvános.

Rendhivüli esetekben a közgyűlés jelenlevő tagjainak a többsége valamely meghatározott ügynek zárt ülésben tárgyalását rendelheti el. Határozat ebben az esetben is nyílt ülésben hozandó.

Az elnökség elrendelheti, hogy a hallgatóság a közgyűlés termébe csak belépő jegy mellett bocsáttassék be. Ebben az esetben a belépő-jegyek kiállításáról és szétosztásáról az elnökség intézkedik.

17. §.

A rend fentartására a közgyűlésen az elnökség ügyel fel.

Az elnökség feladata felügyelni arra, hogy a tárgyalás méltósága meg ne sértessék s felszólaló beszédjében ne zavartassék.

Az elnökségnek jogában áll a tanácskozás méltóságát sértő, személyeskedő, a tárgytól eltérő szónokot rendreutasítani. Ismételt rendreutasítás sikertelensége esetén a közgyűlés többsége az elnökség indítványára, vita kizárásával, egyszerű szavazással a szónoktól a tárgyalás alatt álló ügy tárgyalásának a tartamára a szót megvonhatja.

Jogában áll az elnökségnek azt, aki a felszólalót a beszédben zavarja, figyelmeztetni, rendre utasítani. Ismételt rendreutasítás sikertelensége esetén a közgyűlés elé a megtorlás iránt javaslatot terjeszt.

A tanácskozás háborítása esetén az elnökség az ülést felfüggesztheti.

Ha a tárgyalást a hallgatóság, vagy annak valamely tagja, háborítja, az elnökség a hallgatóságot, illetve annak a rendet zavaró tagjait meginthatja, s a teremből eltávolíthatja.

18. §.

A közgyűlést az esperes imával nyitja meg.

19. §.

Az esperes imája után az elnökség kijelöli a jegyzőt, akinél a felszólalni kívánók a tanácskozás folyamán jelentkezhetnek és

az egyházközségek által választott világi képviselők megbízásának a megvizsgálásával egy jegyzőt megbiz.

20. §.

Az egyházközségek által választott világi képviselők megbízásukat a presbyteri ülésről felvett jegyzőkönyv hiteles másolatával igazolják s azt a megbízott jegyzőnek bemutatni tartoznak.

Akinek a megbízatását a megbízott jegyző rendben találja igazolt képviselőnek tekintendő.

21. §.

A megbízott jegyző eljárásának eredményéről a közgyűlésnek jelentést tesz, és ha valakinek a megbízatását nem találta rendben, a közgyűlés a megbízás elfogadása, vagy el nem fogadása tárgyában határoz.

22. §.

Az igazolási eljárás befejezése után, az elnökség a közgyűlésen meg nem jelent tagok, illetve nem képviselt egyházközségek névsorát megállapítja. Ez a névsor a további eljárás végett az esperessel közlendő.

23. §.

Az igazolási eljárás befejezése után a közgyűlés a napirend tárgyalására tér át.

24. §.

Az érdekelt közgyűlési tag az őt érdeklő ügynél sem a tanácskozásban, sem a szavazásban részt nem vehet. Az elnökség felhívására azonban a kért felvilágosításokat megadni tartozik.

25. §.

Fontosabb ügyben a közgyűlés az ügy előkészítésére külön bizottságot küldhet ki, mely az ügyre vonatkozólag javaslatot készít, melyet a bizottság által választott előadó a közgyűlés elé terjeszt.

26. §.

A szólásra jelentkezőket a jelentkezés sorrendjében, a jelentkezés elfogadásával megbízott jegyző hívja fel.

27. §.

A közgyűlés a napirend valamely tárgyának általános és részletes szakaszonként, vagy pontonként tárgyalását rendelheti el.

28. §.

A tárgyhöz mindenki csak egyszer szólhat. Ha valamely tárgynak általános és részletes tárgyalása rendeltetett el, úgy az általános tárgyalásnál, mint minden egyes szakasznál, illetve pontnál, egyszer mindenki felszólalhat.

Az indítványozót zárszó is illeti.

29. §.

Bármikor felszólalhatnak

- a) az elnökség bármelyik tagja ;
- b) az ügy előadója ;
- c) akik személyes megtámadásra akarnak válaszolni ;
- d) akik szavaik félremagyarázását kívánják helyre igazítani ;
- e) akik az ügyrendi szabályokhoz kívánnak szólani ;
- f) akik az elnökség által hozzájuk intézett kérdésére akarnak válaszolni.
- g) az indítványozó, ha a tárgyalás alá vett indítványát vissza akarja vonni s az a szavazati joggal bíró gyűlési tag, aki az indítványt sajátjává tenni s tárgyaltatni akarja.

30. §.

A közgyűlés a tárgysorozatba felvett ügynek a tárgyalását a következő rendes, esetleg rendkívüli közgyűlésre utasíthatja.

31. §.

Ha a tárgyhöz többen szólni nem kívánnak, az elnökség a tanácskozást a tárgyalás alatt álló ügyre befejezettnek nyilvánítja.

VI. FEJEZET.

A szavazás.

32. §.

Ha az előadó javaslata ellen senki sem szólal fel és szavazást sem kér senki, az elnökség a javaslatot egyhangulag elfogadottnak jelenti ki.

33. §.

Ha a javaslat ellen akár egészben, akár csak egy részére is a közgyűlés tagjai közül valaki felszólal, vagy valaki szavazást kér, az elnökség a tanácskozás befejezése után a szavazást elrendeli.

34. §.

A szavazás tárgyául szolgáló kérdés akkép szerkesztendő, hogy a szavazás a kérdésre igennel, vagy nemmel történhessék.

A kérdés egyetlen tag kívánatára is, az elnökség által írásba foglalandó és felolvasandó.

35. §.

A kérdés szerkesztése, vagy más szerkezetbe foglalása tanácskozás tárgyává tehető és esetleg szintén szavazás által döntendő el.

36. §.

Ha elnapolási indítvány terjesztett elő, első sorban mindég ez bocsátandó szavazás alá. Ha elnapolási indítvány nem tétetett, vagy az elvetett ellenindítvány esetében is elsősorban az előadó véleménye bocsátandó szavazás alá s az ellenindítvány csak akkor, ha az előadó véleménye elvetett. Több ellenindítvány tétele esetén az előadó véleményének az elvetése után azok abban a sorrendben bocsátandók szavazás alá, amily közelségben azok az előadó véleményéhez állanak.

37. §.

A szavazás felállással, illetve ülve maradással, vagy névszerint történik.

Felállással, illetve ülve maradással történő szavazás esetén az elnökség a kérdés föltételekor világosan meghatározni és kijelenteni tartozik, hogy igennel, vagy nemmel szavazóknak a felállók, vagy ülve maradók tekintetnek-e? Az elnökség az ellenpróbát bármikor elrendelheti, ha a szavazás eredménye kétes a felállókat, illetve ülve maradókat megszámlálja, vagy a jegyzők valamelyikével megszámláltatja.

Névszerint a szavazás akként történik, hogy a jegyző a közgyűlési tagok névsorát felolvassa, s a tagok a feltett kérdésre élőszóval „igen“-nel, vagy „nem“-mel szavaznak.

Az elnökség a névszerinti szavazást bármikor elrendelheti 10 tag, vagy legalább a közgyűlésen jelenlevők egynegyed részének a kívánatára pedig elrendelni tartozik.

38. §.

Szavazás közben beszédet tartani, vagy a szavazatot indokolni nem szabad.

39. §.

Az elnökség csak akkor szavaz, ha az igen és nem szavazatok mennyisége egyenlő.

V. FEJEZET.

A határozat.

40. §.

A határozatot az elnökség mondja ki, és pedig, ha a javaslat ellen senki sem szólalt fel és szavazást nem kért senki, az előadói javaslat értelmében, szavazás esetén pedig a szavazás eredménye szerint.

41. §.

Ha a 39. § értelmében az elnökség által gyakorolt szavazatok mennyisége egyenlő marad, az elnökség nyomban új szavazást rendel el s ha az igen és nem szavazatok mennyisége akkor is egyenlő marad, a kérdéses ügy a következő gyűlésre utasítottnak mondandó ki.

42. §.

A határozatokat ugyanabban az ülészakban — melyben hoztattak — módosítani, vagy megváltoztatni nem szabad.

43. §.

A határozatok ellen óvás, vagy ellenmondás nem tehető és el nem fogadható.

VI. FEJEZET.

A jegyzőkönyvek.

44. §.

A közgyűlés lefolyásáról jegyzőkönyv veendő fel.

45. §.

A jegyzőkönyvnek a tárgyalás alá került ügyekre vonatkozó javaslatokat, az írásba foglaltan beadott indítványokat és a hozott határozatokat egész terjedelemben s ha a szavazás névszerint történt, a határozat szövege után az igennel és nemmel szavazók nevét is tartalmazni kell.

46. §.

A jegyzőkönyvet az elnökség által erre felkért egyházmegyei jegyző szövegezi meg s az elnökség által erre a célra a közgyűlés végén felkért 3 tagú bizottság tagjai hitelesítik.

A hitelesítés megtörténének igazolásául a jegyzőkönyvet a bizottság tagjai és a jegyzők aláírják.

47. §.

A közgyűlés a jegyzőkönyvet, vagy annak egyrészét maga is hitelesítheti. Ebben az esetben a jegyzőkönyvet, illetve annak a közgyűlés által hitelesített részét a hitelesítés megtörténének igazolásául az elnök és a jegyző írják alá.

48. §.

A jegyzőkönyv, amelyet a közgyűlés nem maga hitelesít, legkésőbb az ülés napjától számított 3 nap alatt írásba foglalandó és nyolc nap alatt hitelesítendő.

49. §.

A hitelesített jegyzőkönyvet az esperes a közigazgatási pénztárnokkal rendezi sajtó alá. A sajtó alól kikerült jegyzőkönyv az egyházmegye kötelékébe tartozó egyházközségeknek, ezek belhivatalnokainak és az egyházmegye tisztviselőinek megküldendő.

50. §.

A hitelesített jegyzőkönyvek kivonatát egyedül a jegyző írja alá.

51. §

Ez a szabályrendelet az azt elfogadó egyházmegyei közgyűlés berekesztése után lép életbe.

**A bihari ref. egyházmegye szabályrendelete a közgyűlésről
elmaradt közgyűlési tagok és a bírósági ülésekről elmaradt
tanácsbírákkal szemben követendő eljárásról.**

(Egyházi törvények I. t.-c. 55. §.)

1. §.

Az egyházmegyei közgyűlésen megjelenés és a közgyűlés egész tartama alatt a közgyűlésen részvétel a közgyűlés minden tagjának nemcsak joga, hanem kötelessége is.

Az egyházmegyei tanácsbírák ezenkívül az egyházi törvények I. törvénycikk 157. §-a értelmében kötelesek az egyházmegyei bírósági ülésekben megjelenni, a tanácskozásokban, ítélelhozásban tényleges résztvenni, kiküldetéseket és megbízásokat teljesíteni.

2. §.

Az egyházmegyei közgyűlés megnyitása után a közgyűlés elnöksége, a bírósági ülések megnyitása után pedig ennek az elnöksége névszerint megállapítja, hogy a közgyűlésen, illetve a bírósági ülésen a tagok közül kik nem jelentek meg s a meg nem jelent tagok névsorát az esperesi hivatallal közli.

3. §.

Az a közgyűlési tag, aki a közgyűlésen meg nem jelenhet, akadályoztatásának az okát, lehetőleg a közgyűlés megnyitásaig legkésőbb azonban a közgyűlés berekesztésétől számított 15 nap alatt, az esperesnek bejelenteni tartozik.

4. §.

Az esperes a közgyűlésen meg nem jelent azt a tagot, aki elmaradásának az okát a közgyűlés berekesztése után 15 nap alatt be nem jelentette 8 nap alatt nyilatkozattételre hívja fel, hogy 1. a közgyűlésen miért nem jelent meg; 2. elmaradásának az okát miért nem jelentette le.

5. §.

Az egyházmegye elnöksége az espereshez beérkezett bejelentéseket és a 4. § értelmében beadott nyilatkozatokat megvizsgálja s azoknak igazolásul elfogadása, vagy el nem fogadása tárgyában határoz.

6. §.

Az elnökség azt a közgyűlési tagot, akinek az elmaradását, illetve a bejelentés elmulasztását a bejelentett okkal igazoltnak el nem fogadja, jogorvoslat kizárásával első ízben megintí, ismételt esetben 2 kor. pénzbírságra bünteti, az ellen a közgyűlési tag ellen, pedig aki három egymás után következő közgyűlésről, igazolatlanul elmarad, a fegyelmi eljárás megindítása iránt intézkedik.

7. §.

Az elnökség azt, aki elmaradásának az okát a 4. §-ban meghatározott felhívás vétele után 8 nap alatt sem jelenti be, valamint azt a lelkészt és választott világi képviselőt (51. § a) pontja), aki a közgyűlésen a saját egyházát érdeklő tárgyalása alkalmával igazolatlanul nincs jelen, az elnökség a megintés mellőzésével és jogorvoslat kizárásával már első ízben 5 korona pénzbírságra bünteti.

8. §.

Ha a kötelezett a kiszabott pénzbüntetést az elnökség által meghatározott időben be nem fizeti, az elnökség az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz tesz jelentést, mely a marasztalt felet a kiszabott pénzbírság megfizetésére ítéletileg kötelezi.

9. §.

Ha valamelyik egyházközség az egyházmegyei közgyűlésre képviselőjét meg nem választja, a szavazati jog gyakorlása tárgyában alkotott szabályrendelet intézkedési megfelelően alkalmazandók.

10. §.

A tanácsbíró akadályoztatását és annak okát a bírósági ülés határideje előtt, legkésőbb azonban a bírósági ülés berekesztése után 8 nappal, kiküldetés vagy megbízás esetén pedig oly időben, hogy az elnökség a kiküldetéssel vagy megbízással még kellő időben mást bízhatson meg, az esperesnek, vagy az egyházmegyei gondnoknak tartozik bejelenteni.

11. §.

Azt a tanácsbíró, aki a bejelentést elmulasztja, az esperes a 4. § értelmében nyilatkozattételre hívja fel.

12. §.

Az egyházmegyei bíróság azt, a tanácsbíró, aki elmaradását elfogadhatóan nem igazolja, jogorvoslat kizárásával első ízben figyelmezteti, ismételt esetben 5 kor. pénzbírságra bünteti.

13. §.

Az a tanácsbíró, aki 4 egymásután következő bírósági ülésről igazolatlanul elmarad, tisztéről lemondottnak tekintendő s a közgyűlés ennek megállapítása után helyének betöltéséről rendelkezik.

14. §.

A pénzbírság az egyházmegyei közigazgatási pénztár bevételeit képezi.

15. §.

Ez a szabályrendelet azonnal életbe lép, mihamar az egyházmegyei közgyűlés határozatai közé felvenni elrendeli.

A bihari ref. egyházmegye szabályrendelete az egyházközségi tagok által az egyházközségi egyházi megbízatás el nem fogadása esetén eljárás, a fizetendő felmentési díj összege, kiszabása és hova fordítása tárgyában.

(Egyh. törv. I. t.-c. 110 és 120. §.)

1. §.

Az az egyháztag, akit az egyházközség főgondnoknak, gondnoknak, presbyternek, egyházfiúak, vagy más egyházközségi egyházi megbízás viselésére megválaszt, a megbízatást elfogadni nemcsak jogosult, hanem az egyh. törv. I. t.-c. 110. és 120. § értelmében, ha törvényes okok a megbízás elfogadása alól nem mentesítik, köteles is.

2. §.

Az az egyháztag, aki a megbízás viselése alól magát törvényes okok alapján felmenteni kívánja, a felmentés megadása iránt kérelmet a presbyterium elnökéhez, a megválasztásáról történt hivatalos értesítés napjától számított 8 nap alatt, szóval, vagy írásban beadni tartozik.

Ha az ok, amelynek az alapján a megválasztott a felmentést kéri, a megbízás elfogadása után következett be, a felmentési kérelem, a megbízási idő tartama alatt bármikor beadható.

3. §.

Ha a felmentésre törvényes ok fenn nem forog, a megválasztott egyháztag, a megbízás viselése alól felmentését csak felmentési díj fizetése ellenében kérheti. Ezen az alapon a felmentési kérelem a presbyteri gyűlés elnökéhez mindaddig, míg a megválasztott egyháztag megbízatási ideje le nem jár, bármikor beadható. Köteles azonban az, aki a felmentést a felmentési díjat a kérelem előterjesztésével egyidejűleg a presbyteri gyűlés elnökéhez lefizetni, különben felmentési kérelme előterjesztettnek sem tekinthető.

4. §.

A presbyteri gyűlés elnöke a felmentési kérelem beadása után a presbyteri gyűlést 15 napon belül összehívni köteles s a presbyteri gyűlés a felmentési kérelem felett határoz.

5 §.

A felmentési díj összege.

1. a főgondnoki, illetve gondnoki megbízás alól felmentésért 100 koronában;
2. a presbyteri megbízás alól felmentésért 50 koronában;
3. az egyházfi megbízás alól felmentését 40 koronában;
4. más egyházközségi megbízás alól felmentésért 30 koronában állapítatik meg.

6. §.

Az az, egyháztag, aki valamely egyházközségi egyházi megbízatást, a megbízás viselésére megállapított teljes időtartamon át már viselt, a megbízás teljesítésétől számított hason tartamu idő eltelte előtt ugyanazt az egyházi megbízatást, továbbá az, aki a megbízás alól felmentésért felmentési díjat fizetett, a felmentéstől számított 3 év eltelte előtt bármely egyházi megbízást, végül ha életének 50-ik évét betöltötte, az egyházfi megbízást elfogadni nem köteles, illetve a megbízás alól felmentését felmentési díj fizetése nélkül kérni jogosult.

7. §.

A felmentési díj az egyházközség tulajdonát képező egyház-fenntartási alapítványi tőkéhez csatolandó.

8. §.

Ez a szabályrendelet azonnal életbe lép, míhelyt az egyházmegyei közgyűlés határozatai közé felvenni elrendeli.

**A bihari ref. egyházmegye szabályrendelete az egyházköz-
ségek szavazási jogának gyakorlása tárgyában.**

(Egyh. törv. I. t.-c. 14. § i) pontjához)

1. §.

A felsőbb egyházi hatóságok és képviseleti testületek mindama tagjainak és tisztviselőinek a megválasztásánál, akiknek a megválasztását a törvény az egyházközség jogkörébe utalja a szavazati jogot az egyh. törv. I. t.-c. 26. §-a értelmében a presbyterium gyakorolja.

2. §.

A szavazási jog gyakorlására az egyházközséget az egyes esetekben az esperes hívja fel.

Az esperes a felszólító levélben azt a tisztviselői állást, vagy képviselő testületi tagságot, amelynek betöltése végett a szavazati jog gyakorlandó, pontosan megjelöli, egyszersmind a szavazó levél beküldésére záros határidőt tűz ki.

4. §.

A presbyteri gyűlést a szavazati jog gyakorlása végett a presbyteri gyűlés elnöke (a lelkész, s ahol a főgondnok szokás szerint a lelkésznek elnöktársa, a lelkész és a főgondnok együtt) az esperesi felszólító levélnek a vétele után oly időben tartozik összehívni, hogy a szavazó levél az esperesi hivatalhoz, a kitzüzt záros határidőn belül még abban az esetben is beküldhető legyen, ha az első ízben összehívott presbyteri gyűlés esetleges határozat képtelensége miatt második presbyteri gyűlést kellene összehívni.

5. §.

A presbyteri gyűlés szavazásáról szavazó levél állítandó ki,

6. §.

A szavazó levél érvényességéhez megkivántatik :

1. hogy az egész évre irassék ;
 2. hogy belől annak pontos megjelölését, hogy a szavazat, vagy szavazatok, mely tisztviselői állásra, vagy képviseleti tagságra adattak, s a presbiteri gyűlés a megjelölt tisztviselői állás, vagy képviseleti testületi tagság betöltése végett kire szavazott, tartalmazza ;

3. hogy azt a presbyteri gyűlésen elnöklő lelkész, továbbá a főgondnok, ilyennek nem léteben a gondnok akadályoztatásuk esetén pedig a következő szakaszban meghatározott helyettesük aláírja s ezek aláírásánál egyházi hivatali állásuk kifejezetten megjelöltessék, a lelkész neve előtt balról a lelkész hivatali, a gondnok neve előtt balról a gondnok pecsétje ütessék ;

4. hogy a szavazatot, vagy szavazatokat magában foglaló iv szintén a lelkészi hivatal és az esperesi rendelet, amelynek alapján a szavazat beadatik s a belső tartalomnak az a része, hogy a szavazat, vagy szavazatok mely tisztviselői állásra, vagy képviseleti testületi tagságra adattak, megjelöltessék.

7. §.

Ha a presbyteri gyűlésen elnöklő lelkész, vagy a főgondnok, illetve gondok, a szavazó levél aláírásában akadályozva van, a szavazó levelet a lelkész helyett az egyh. törv. I. t.-c. 38. § értelmében az elnöklésre jogosítottak és pedig az ott meghatározott sorrendben, a gondnok helyett pedig a presbyteriumnak a presbyteri gyűlésen jelen volt egy tagja írja alá.

Ebben az esetben, a szavazó levélben a lelkész, vagy a gondnok akadályoztatása és annak oka megjelölendő.

8. §.

A 6. és 7. §§-ban meghatározott feltételeknek meg nem felelő, valamint a záros határidő eltelte után beküldött szavazó levél érvénytelen s a szavazatok összeszámolására kiküldött bizottság által félretétetik.

9. §.

A szavazó levél szabályszerű kiállításáért az azt, a 6. és 7. § értelmében aláírni jogosult és kötelezett lelkész felelős. Ugyanaz

köteles a szavazó levelet az esperesi hivatalhoz az esperes által kitűzött záros határidőn belül beküldeni.

10. §.

Az, aki a presbyteri gyűlés összehívására, a szavazólevél kiállítására, aláírására a kitűzött határidőn belül beküldésére köteles, ha a presbyteri gyűlés összehívását, a szavazólevél kiállítását, aláírását, beküldését megtagadja, vagy szándékosan elmulasztja, illetve a szavazólevelet szándékosan szabálytalanul állítja ki, az egyházi törvény V. törvénycikk 34. §-ának A) 1. pontjába ütköző fegyelmi vétséget követ el, melyért az egyházi törvény V. törvénycikk 35—38 §-ai értelmében büntetendő.

11. §.

Az egyházi törvény V. törvénycikk 34. §-ának A) 1. pontjába ütköző fegyelmi vétséget követik el és az egyházi törvények V. törvénycikk 35—38. §-ai értelmében büntetendők a presbyteriumnak a presbyteri gyűlésen jelenvolt tagjai is, ha bár a presbyteri gyűlés határozatképes volt, (egyházi törvény I. törvénycikk 41. §) a szavazati jog gyakorlását az összes jelenvoltak valamennyien megtagadják.

12. §.

Az egyházmegye elnöksége, ha a 10. és 11. §-ban meghatározott fegyelmi vétség tényálladékát fenforogni látja, a fegyelmi eljárás elrendelése iránt az egyházi törvény V. törvénycikk 42. §-a értelmében intézkedik.

A fegyelmi bíróság, ha a fegyelmi eljárást megszünteti, esetleg a vádlottat felmenti, határozatáról az esperest értesíti.

13. §.

A presbyteri gyűlés összehívásának, a szavazólevél megírásának, aláírásának, a kitűzött határidőn belül beküldésének gondatlanságból eredő elmulasztása, valamint a szavazólevélnek gondatlanságból, szabálytalanul történt kiállítása miatt az, akit kötelességének a teljesítésében a gondatlanság terhel, az esperes által 2 koronától 10 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendő.

Ha a fegyelmi bíróság a fegyelmi eljárást megszünteti, esetleg a vádlottat felmenti, (11. §) az esperes, ha ebben a §-ban meg-

határozott gondatlanság esetét fenforogni látja, a fegyelmi bíróság értesítése után azt, akit a gondatlanság terhel, az itt meghatározott pénzbírsággal büntetheti.

14. §.

Az esperesnek a pénzbírságot kiszabó határozata ellen a megbírságolt az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz egy foku felebbezéssel élhet, de csak azon az alapon, ha gondatlanság őt nem terheli, vagy, hogy a kiszabott pénzbírság, a 10. §-ban meghatározott legmagasabb méretet meghaladja.

15. §.

Ha a kötelezett, a kiszabott pénzbüntetést az esperes által meghatározott időben be nem fizeti, az esperes az egyházmegyei közigazgatási bírósághoz tesz jelentést, mely a marasztalt felet a kiszabott pénzbírság megfizetésére ítéletileg kötelezi.

16. §.

A rendbírság az egyházmegyei közigazgatási pénztár bevételeit képezi.

17. §.

Ez a szabályrendelet azonnal életbe lép, mihelyt az egyházmegyei közgyűlés határozatai közé felvenni elrendeli.

Betűsoros tárgymutató

a bihari ref. egyházmegye 1908. év április 23-ik napján Nagy-
váradon tartott közgyűlésének és bir. ülésének jegyzőkönyvéhez.

Antal Jenő és társai felebbezése	94
Bartók György dr. erdélyi püspök emléke	9
Berettyószentmárton ideiglenes kölcsön vételére engedélyt kap	63
Berettyószentmártoni takarékmagtár új alapszabályai . . .	95
Bugyi Mihály segédlelkész tartásra engedélyt kap	83
Csatári egyház adókulcsának megállapítása	53
Csatári egyház számadásainak megvizsgálása	11
Csatári leányiskola építési engedélye	56
Csatári takarékmagtári tartozás	84
Csökmői egyház ideiglenes kölcsön engedélye	64
Csökmői lelkészválasztás megerősítése	107
Darvasi díjlevelek sulymértékre változtatása	61
Debreczeni Lajos panasza a borsi egyház ellen	89
Egyházi és isk. adótartozások állami adók módjára való kezelése	46
Egyházfentartási alapok kimutatása	41
Egyházközségi közgyűlés képviseleti alapon való szervezésére vonatkozó egyházkerületi felterjesztés	44
Egyházmegyei közpénztár 1908. évi költségvetése	104
Egyházmegyei számvevőszék jelentése	33
Egyházmegyei lelkészi gyámintézet 1908. évi költségelőirányzata	105
Egyházmegyei szabályrendeletek	68
Eröss Lajos debreceni theol. tanár a darvasi egyház javára tett alapítványt növeli	80
Esperesi hivatalhoz átmenetileg érkezett pénzek számadása	32
Fugyi-i egyház a parochiális könyvtár díjára segélyt kér . .	85
Fugyi-i takarékmagtár alapszabály tervezete	97
Fugyivásárhelyi takarékmagtár kezelési szabályzata	96

Forró Károly és társai felebbezése	93
Furtai egyháztanács határozata az elengedett földadók kiutalása tárgyában	99
Gyámoldai pénztár átadásával megbízott küldöttség jelentése	35
Gyámpénztárnok teendőire vonatkozó utasítás	47
Gyűlés megnyitása	1
Hegyközkovácsi-i egyház lelkészfizetési alapjának rendezése	13
Hegyközüjlaki adóhátralékok behajtására vonatkozó intézkedés	12
Időközi esperesi jelentés	4
Időszaki tanács megalakítása	106
Igazolatlanul elmaradtak, nem igazoltak elleni eljárás	3
Iskolai köri látogatása választása	76
Jákóhodosi egyház és község szerződése	102
Jámbor Mihály-féle alapítvány számadása	37
Józsa Gábor fegyelmi ügye	108
Képviselők igazolása	2
Kiss Elek világi tanácsbíró érdemeinek jegyzőkönybe iktatása	5
Konrád Géza lessi lelkész közigazgatási pénztárnokká választatik	71
Közalapi bizottság jelentése	30
Közalapi járulékok megállapítása	38
Közigazgatási pénztár átadására kiküldött bizottság	72
Kurovszky Ferenc egyházi kerületi képviselővé választatik .	28
Lelkészegyesület jelentése a hétköznapi istentiszteletek rendszeresítésére vonatkozólag	42
Lelkeszi fizetés minimumára vonatkozó egyh. ker. felterjesztés	45
Lessi egyház a parochiális könyvtár díjára segílyt kér . .	86
Lessi egyháztanács határozata, a lelkészi udvaron emelendő melléképületekre vonatkozólag	59
Lessi és körösnagyrévi lelkészek időszaki jelentése	50
Lessi és révi missziói kimutatás	51
Lévai Mihály egyházi kerületi pótképviselőre választatik . .	29
Lukács Antal szentjánosi alapítványai	101
Mezőkeresztesi egyház kölcsöne	57
Mezőtelki legelő elkülönítési per	100
Missziói bizottság előterjesztése a körösnagyrévi és lessi lelkészek 1907. évi jelentésére vonatkozólag	49
Nagy Elek Kálmán berettyószentmártoni tanító állásában meg erősítettik	19
Nagyszántói takarékmagtár számadásának megvizsgálása . .	10
Nagyszántói templom és lelkészlak javítása	66

	89
Nagyváradai egyház telekvásárlása	88
Nagyváradai egyház ideiglenes kölcsöne	65
Nagyváradai ref. leánynevelő-intézet telekvásárlása	79
Nagyváradai ref. tanítónőképző építési terv és költségvetésének jóváhagyása	78
Nádudvari Lajos e. m. tanácsbíró érdemeinek jegyzőkönyvbe iktatása	6
Nánássy Imre mezőtelki-i és Makay Károly élesdi lelkészek-ről való emlékezés	7
Nemes István pelbárthidai egyházfi ügye	91
Népiskolai ifjúsági könyvtár szervezésére vonatkozó javaslat „Népiskolák tökesegélye“ című új pénztári csoport létesítésére vonatkozó felterjesztés	74
Nyüvedei alapítványok rendezése	43
Nyüvedei új iskola építése	14
Orsz. ref. lelkészi özvegy árva gyámintézet 1907. évi zár-számadásának megvizsgálása	60
Papp Károly darvasi tanítói választásainak jóváhagyása	31
Papp Károly darvasi, Fényi Gyula szentjánosi, Oláh Ferenc csatári, Sain Márton váncsodi tanítók esküt tesznek	21
Paptamási-i készpénzre változtatott díjlevél	25
Pálur Miklós csökmői tanító állásában megerősíttetik	62
Pelbárthida a paróchiális könyvtár díjára segélyt kér	20
Pelbárthidai iskola körüli hiányok pótlása	87
Pojta Sándor kismarjai tanító állásában megerősíttetik	67
Pósai fiókegyház ügye	22
Pósalakai iskolai pótladó	48
Pótor Mihály felebbezése	98
Presbyterek számának megállapítása	103
Pusztatoldi ujadózási rendszer	17
Rhédey alapítvány elhelyezése	55
Sain Márton váncsodi tanító állásában megerősíttetik	82
Siteri adózási rendszer, fizetéslevelek	24
Surányi Lajos és dr. Szegedi Lajos tanácsbírákká választása eskütétele	54
Surányi Lajos szalárdi lelkész a szalárd vidéki takarékpénztárnál pénztárnoki teendőket végez	15
Szabó Bertalan csökmői lelkész bekebelezése	92
Szabó István darvasi lakos alapítványa	18
Szavazás e. m. egyházi és világi tanácsbírákra	90
	26

Számvevőség jelentése az egyházak 1907. évi számadásának felülvizsgálásáról	40
Szegedi Lajos dr. a missziói bizottságba választatik	27
Szemes László szentjánosi lelkész tanácsbírói napidija	81
Szokolay László a Papp-Szántó alapra felvétetik	77
Tanítói gyámpénztár számadása	36
Tanítóválasztás módozatairól szóló javaslat	73
Tanmenet, — órarend szept. 1-ig az iskolaszéki elnökének	75
Tatarosi misszió lelkészség ügyére vonatkozó jelentés	52
Tényi Gyula szentjánosi tanító állásában megerősítettik	23
Thury Kálmán dr. e. m. ügyész jelentése a kölcsön kötvények bekebelezésére vonatkozólag	34
Ujonnan választott e. m. képviselők	16
Urai Imre beregi e. m. gondnok halálának bejelentés	8
Vagyonleltárak megerősítésére vonatkozó esperesi jelentés	39
Váradi Lajos felebbezése	109
Zsigmond Ferenc ártándi lelkész gyámintézeti pénztárnokká választatik	69
Zsigmond Ferenc egyházmegyei nyugdíjintézeti pénzkezelőnek választatik	70
Zsákai egyház új iskolát épít	58

